SEKLET SEKLET

Nr 6 Årgång 15 1968 Lösnummer 2:50 inkl. oms.

Människoautomaten

Ju längre civilisationen fortskrider desto mindre rör människan på sig. Bilismens tidsålder gör människan lat och orörlig. Det är bilens hjul som bär oss fram till målet, inte våra egna ben. Och det är allsköns verktyg och mekanismer som övertar människans övriga kroppsrörelser, så att hon nästan har förvandlats till en automat som bara ännu behöver röra vid några knappar, spakar eller rattar för att uppnå sitt mål eller klara sitt liv.

Vi har med andra ord förvandlats till automater, till robotar som låter mekanismerna klara arbetet för oss. Och denna automatiseringsprocess är ännu inte slut, utan i sin utveckling. Den moderna stadsbon behöver ej längre stiga upp för några trappor ur tunnelbaneschaktet. Det är rulltrappan som ordnar det. På samma sätt ordnar hissen det för oss att vi inom någon minut bärs upp till den tionde eller femtonde våningen. Hur ofta ser man inte i storstäderna folk ta bilen för att bara köra till nästa hörna, för att handla eller köpa sin tidning i en kiosk. Och hur sällan ser man folk som bara är ute och promenerar, självmant och gärna skaffar sig litet motion i denna den mänskliga orörlighetens tidevarv.

Därigenom har, emellertid, människokroppen alltmer förslappats och människan förlorar alltmer av sin kroppsliga prestationsförmåga. Ett markant exempel för denna försvagning av den mänskliga muskulaturen gav presidenten John Kennedy år 1962, då han konstaterade att tre av sju amerikanska rekryter förklarades som odugliga för militärtjänsten. I ett land som Schweiz var det år 1966 70,5 procent som kunde betecknas som militärtjänstdugliga. Här ratades m.a.o. 30 procent. Hos hela 12,5 % av rekryterna i Schweiz konstaterade läkarna skador i ryggraden. Många uppvisade dessutom ganska allvarliga ämnesomsättningssvårigheter, värk i ryggen, hjärt- och cirkulationsfel. Och det är inte bara militärläkarna som blir alltmer bekymrade om utvecklingen vi befinner oss i.

Vi vet att läkarna tidigare brukade se till att en patient som fått ett gipsförband inte skulle röra på sig och att den moderna läkekonsten har en annan aspekt i den frågan: patienten skall helt enkelt röra på sig, trots sitt gipsförband, för att förhindra en s.k. muskelatrofi. Undersökningar ha visat, att en muskel måste belastas med en fjärdedel av sin maximala kraft om man vill uppnå en kraftökning hos människan. Belastningar under 1/4 har visat sig vara utan effekt.

Rörligheten skall, konstaterar läkarna, ej heller vara så begränsad att man just näppeligen förhindrar ett muskelsvinn. Och ett sådant muskelsvinn äger f.n. rum hos den civiliserade människan, hos storstadsroboten. Tekniken ger oss många lättnader i vårt liv, men framkallar således även en förslappning av den mänskliga muskulaturen samt allsköns organiska sjukdomar. Enligt läkarnas uppfattning ligger vi emellertid först i början av hela denna process. Mekaniseringen kommer att öka från årtionde till årtionde. Teknikerna i de stora världsstäderna har ju t.o.m. redan börjat planera rullande trottoarer . . .

Enligt specialisternas beräkningar kommer vi först efter cirka 20—30 år i full skala få känning av denna vårt livs mekanisering. Människan kommer genom denna sin orörlighet att dö tidigare och att drabbas av olika slags här ovan redan antydda sjukdomar. Hand i hand med de här nämnda fysiska symptomen går emellertid även den psykiska utvecklingen. Den moderna människan har det enligt psykiatrins undersökningar allt svårare att koncentrera sig och tröttnar även ständigt snabbare.

Men, frågar vi oss då, vad är det vi kan göra åt denna utveckling? Hur kan jag förhindra alla dessa sjukdomar och bekämpa dem? Hur kan det förhindras att även unga människor alltmer förslappas, att de, som läkarna och även idrottsledarna brukar säga, i växande grad förlorar sin hållning, blir hängiga och lata i sina rörelser? Vad skall jag då göra åt det, svarar den moderna människan, jag som får sitta 7 timmar dagligen i jobbet mellan en och två timmar vid ratten och sedan diverse timmar framför TV-rutan?

Vi vet att skolbarnen i de flesta länderna brukar sitta 45 till 50 minuter, för att sedan röra på sig i tio eller femton minuters tid. I många länder hjälper även skolgymnastiken till att i någon mån skapa en motvikt mot förslappningen. Men skolgymnastiken allena kan inte råda bot i dag. Många skolor äger inte ens gymnastiksalar. Därför kräver en hel del moderna skolläkare redan dagliga gymnastiktimmar. Men, säger läkaren, barnet skall även bedriva sport förutom skolgymnastiken, för att hålla sig funktionsdugligt.

Alltsomoftast brukar det efter skolavslutningen också vara slut med gymnastiken, som brukar hjälpa oss att mogna harmoniskt och att även bekämpa de olika slags fysiska och psykiska defekterna i vårt moderna liv. På den internationella sportläkarkongressen i Hannover kom man nyligen till det beslutet, att människan som minimum behöver 3 gånger 10 minuter rörelse per vecka, för att hennes muskler ej helt och hållet degenereras. Det konstaterades att muskelbelastningen under alla omständigheter måste vara så, att pulsfrekvensen skall utgöra den vilande människans puls plus 50 procent av den maximala pulsfrekvenstillväxten. Dr. Hollman i Köln rekommenderade följande minimalrörelser: Dagligen tre minuter med 1/6 till 1/7 av muskelmassan och 50 % av muskelkraften. I praktiken, säger experterna, är detta emellertid svårt att genomföra. Hollmanns andra förslag, som åsyftar en höjning av pulsen till 170 slag, anses däremot vara lättare att förverkliga. En annan läkare, dr. Mellerowicz, förklarade på nämnda kongress, att människan, för att förhindra cirkulationsrubbningar och hjärtfel helst tre gånger dagligen skall motionera intensivt under en minuts tid med en minuts intervaller. Pulsfrekvensen skall då under detta s.k. intervallarbete stiga till 60 slag över vilovärdet. och under pausen till 30 slag under vilovärdet. Han kallar en sådan övning för "tre tabletters preventiv-kardiologi".

I Japan har man börjat testa hela befolkningen beträffande frågan huru mycket den moderna människan i dag rör på sig och huru mycket hon skall röra på sig, för att hålla sig i form. Sådana undersökningar kallas där för fitness-tests. Liknande undersökningar äger f.n. även rum i USA. Under tio år skall där 2,5 miljoner skolbarn undersökas.

Hos vuxna, konstaterades det på ovannämnda kongress, är det i huvudsak sporten och då i alla åldrar, som kan hjälpa människan att hålla sig i form. Tyvärr låter de flesta vuxna p.g.a. tidsbrist och ren bekvämlighet så stora intervaller uppkomma mellan övningarna, att dessa inte möjliggör en konstant träning. I dylika fall skulle, påpekar man, de amerikanska och ja-

Walter Schauberger:

Implosion

"Vi upplever i detta ögonblick en tidsåldrarnas växling. Ett nytt steg framåt få vi betala med lidande. Så står vi i den förvirrade och spänningsladdade fas, då det närvarande och framtiden just blanda sig med varandra."

(Pierre Teilhard de Cardin)

Vårt livsrum brytes ned i alarmerande omfattning. Förutom förstörandet av vår närings grundval, jorden, kommer också nedbrytandet av luften, vattnet och ljuset. Över storindustrierna områden hopar sig i skiktade lager gaser, rök, damm, som väldiga kåpor. Detta reducerar solljusets verkan och under dessa kåpor av smuts lever människor, djur och växter som i ett "biologiskt mörker". Nya sjukdomsbilder uppträda. Förpestandet av luften och förorenandet av vattendragen tar sig allt mera hotande uttryck. Med atomsprängningen har detta nedmontage av våra livsgrundvalar nått sin höjdpunkt. Som ett nytt socialt problem träder alltmer i förgrunden frågan om "biologisk trygghet".

Oro och ångest griper allt mer omkring sig. Den franske fysikern Charles-Noel Martin säger: "Vår tids onda sitter djupt, vilket emellertid de flesta vetenskapsmän ej är medvetna om. Allmän misstro börjar småningom undergräva vetenskapens ställning. Mot vetenskapen fientliga uppfattningar gör sig allt mer hårdnackat och starkt gällande. Detta är en utomordentligt allvarlig fråga. Måste man ej frukta att folken en dag blir medvetna om vissa vetenskapsmäns moraliska brister? Är det otänkbart att en dag tänka sig skådespelet med atomfysiker och bakteriologer inför en ny Nürnbergdomstol? Folkets förtroende fordrar att vetenskapsmannen arbetar för det allmännas väl. Vilken fruktansvärd omvälvning det en dag skulle bli om det bleve klart att vetenskapsmännen voro likgiltiga för detta sitt ansvar och voro medskyldiga till de mänskliga katastroferna i stor omfattning".

Den moderna teknikens maskiner förintar i ständigt ökande tempo biologisk substans. Energinivån sjunker — låt oss tänka på vatten, kol och olja som är i färd att förbrukas. Skuggan av detta växer. Den schweiziske professorn Emil Egli kommer till följande slusats: "En utplundrad natur är ej längre en livsbas. En överdimensionerad teknik kommer slutligen att gå under med den natur som den utplundrat".

Är vi då i färd med att löpa amok? Tydligt är i varje fall att Livet självt, dess kraft och hälsa står på spel.

Förintandet, nedsmutsandet och förgiftandet av livsviktiga element i naturen, nedbrytande, klyvning, upplösning . . . allt detta är attribut till den "ptolemaiska teknikens" centrifugala, temperaturstegrande, explosiva metoder.

Låt oss då undersöka denna tekniks andliga fundament: föreställningen att jorden var ett vilande centrum i ett om denna roterande världsallt, visade sig vara en felaktig spekulation. Men detta "centriska tänkande" behärskar fortfarande, som förut, hjärnorna hos tekniker och konstruktörer. Den raka linjen, cirkeln och en rad andra konstruktionselement i de "ptolemaiska maskinerna" är blott mänskliga uppfinningar.

I motsats till den "ptolemaiska rotationen" visar oss den "kosmiska rörelsen" implosionens dominerande centripetala verkan. Den yttrar sig i en kraft som "drar" in emot en exentriskt lagrad rörelsepol. Detta är förutsättningen för varje evolutionistiskt-skapande syntes. Cirkeln — och varje i sig själv sluten bana — visar sig alltid som en *abstrakt princip* hos ett ptolemaiskt tänkande. Den "kosmiska rörelsen" löper däremot i en spiralbana med mot rörelsepolen allt tätare vindlingar.

Varje rörelse måste ha ett mål. En målmedveten rörelse är evolutionens förutsättning. Teilhard de Chardin formulerar detta så: "Skulle evolutionen vara endast en teori, ett system, en hypotes? Ingalunda! Den är något mycket mera. Den är det allmängiltiga villkor, till vilka alla framtida teorier, hypoteser och system måste ansluta sig och sträva efter att motsvara, såvida de vilja göra anspråk på att vara tänkbara och riktiga. Ett ljus, som upplyser alla fakta — en kurva som alla linjer måste följa — — detta är *evolutionen.*

Evolutionens drivande princip är *implosionen.*

Teihard de Chardin fortsätter: "Analysen, detta underbara instrument för vetenskaplig forskning, som vi har att tacka alla våra framsteg för — den löser också upp den ena helheten efter den andra och lämnar dem själlösa så att vi till sist står inför en skrothög av söndertagna mekanismer och sönderfallande delar. Detta analystänkande har så förfört det moderna tänkandet i allmänhet att det råkat fullkomligt på avvägar. Nu börjar emellertid också detta tänkande att vänja sig vid att akta på den evolutionistiskt-skapande funktionen i *syntesen.* Vårt tänkande börjar småningom se att molekylen säkerligen innehåller *mer* än blott atomer, cellen innehåller *mer* än blott molekyler, den sociala gemenskapen *mer* än blott individer. På varje högre nivå av kombinationer strävar *något,* som ej kan hänföras till de enskilda elementen, upp mot *en ännu högre* ordning".

Syntes contra analys — *implosion* contra explosion, blir till ett villkor för evolutionen.

Utifrån denna synpunkt sett, är implosionen evolutionens uttryck och orsak, syntesens ordnande kraft, den evolutionistiskt-skapande naturens drivkraft. Den bildar så fundamentet för det storartade fenomen som vi kallar Liv.

I de Chardins mening visar sig implosionen som den kosmiska idéns *primära* kraft. Vi ser då universum på sin bana liksom rulla in mot sitt mål, Omega, världens rörelsepol, universums absoluta ändpunkt.

Även en jämvikt mellan syntes och analys, mellan "produktion" och "konsumtion", skulle leda till ett bromsande av evolutionen ända till stillestånd. Men vår tekniska tidsålders dilemma är ju framförallt *den nedbrytande funktionens överhandtagande.*

Analys contra syntes, explosion contra implosion. Vi upplever nu en "evolution med negativa förtecken".

Därför blir begreppet implosion också till ett begrepp för en nödvändig kursändring; blir till ett *krav* att allt måste göras för att återföra vår jord till dess evolutionärt-skapande bana; till en *social förpliktelse* med tanke på det nya problemet med den "biologiska tryggheten"; till *politisk nödvändighet* att sammanföra de från varandra strävande folken; till ett *vetenskapligt krav* på en syntes för de sig alltmera från varandra isolerande vetenskapliga specialområdent och slutligen till en *moralisk förpliktelse* för naturvetenskap och biologisk teknik att främja livet och ej förstöra det.

(Övers. ur tidskriften "IMPLOSION nr 1, 1962) Övers. O Alexandersson

---

panska fitness-tests hjälpa den vuxna människan hålla kontroll över sin kropps prestanda. Kanske vore någonting som dessa fitness-tests i Japan och USA även lämpliga för ett modernt land som Sverige. Då skulle med andra ord även människan själv undergå regelbundna kontrollbesiktningar, så som vi brukar göra det med våra bilar. Och vad är slutligen viktigare: bilens eller människans kondition?

Frithjof Hallman

Skydd mot polio

Vår moderna tongivande medicinska vetenskap känner som bekant endast till ett enda verksamt förebyggande medel mot polio — nämligen vaccinationen. De stora risker som följer med en poliovaccination förnekar man eller nonchalerar. Teknikens inbrott i medicinen har injektionssprutan som symbol. Det finns ingen eller ringa förståelse för naturliga läkemetoder, i varje fall i vårt land.

En amerikansk läkare dr Benjamin Sandler redogör emellertid i sin bok "Sondernährung verhütet Kinderlähmung" (tyska upplagan) om intressanta upptäckter som kan vara av värde för den som ej vill underkasta sig poliovaccinering, men ändå kanske fruktar att bli ett offer för polio. Sandler har nämligen funnit att en låg halt av blodsocker gynnar uppkomsten av polio, t.o.m. i hög grad. Sådant kan inträffa vid kroppslig ansträngning varvid dock ej muskelansträngningen i och för sig är orsaken utan den som följd av en överansträngning följande låga blodsockerspegeln i blodet. Äter man nu t.ex. lättlösliga kolhydrater eller ren stärkelse (t.ex. vitt bröd) så stiger blodsockerhalten hastigt men faller snart och förblir under lång tid låg. Kosten spelar alltså en stor roll vid skyddet mot polio. Man bör tydligen undvika industriellt tillverkat socker och vitt bröd eftersom dessa "näringsämnen" på detta sätt stör blodets balans, hindrar cellernas syreomsättning och deras försvarsapparat.

Dr Sandler rekommenderar därför att i poliotider hålla en diet som är fri från socker och stärkelsefattig. I boken ges noggranna, praktiskt lätt genomförda kostanvisningar. I en liten stad i USA klarade man en polioepidemi genom att befolkningen strax efter epidemiens utbrott genom radio och press upplystes om dessa avvärjningsåtgärder. Epidemien ebbade hastigt ut.

Boken är på 80 sidor och kostar 6,80 DM.

A

Maskerade avsikter

Vad ligger bakom strävan att påverka våra barn redan i förskoleåldern?

"Det räcker inte med att uppfostra människorna till specialister. På det viset blir de ett slags nyttiga maskiner, men inga harmoniskt utvecklade personligheter. Det viktigaste målet för uppfostran måste vara att ge den unge förståelse och levande känsla för livets verkliga värden och lära honom kunskap om det sköna och moraliskt goda. En uppfostran som försummar detta arbete kommer att skapa människor med ett specialmedvetande som liknar tränade hundar . . ." sade Albert Einstein och har därmed på pricken karakteriserat våra dagars tidiga läsa-lära-system.

Dessbättre hopar sig mängden av röster mot denna ensidiga intellekt-dressyr av småbarnen. Men naturligtvis förtiges de avsiktligt i offentlig press, radio och TV, liksom allt som talar mot detta system, för att hindra allmänheten att få veta sanningen. Därför måste man desto mera arbeta för att föra dessa tankar ut till allt vidare kretsar. Kirsch-Garten Verlag, Basel har nyss givit ut ett häfte "Problem inom kindergartens skolarbete" (Zum Problem des schulischen Lernens im Kindergarten) i vilka en rad pedagogiska personligheter, inte helt okända för den breda offentligheten, helt vänder sig mot dessa lärometoder för småbarn. Så säger t.ex. Emilie Bosshart: "Man får inte förundra sig över att vår tekniskt högt utvecklade tid försöker bemäktiga sig skolan. Teknik och industri lever av konstruktion och maskinernas produktion på alla områden. Utvecklingen av detta system beror av utbildandet av en människotyp som är inställd på produktion och betjäning av maskiner. Så uppkommer kravet på att införa MASKINEN inte endast i teknisk utbildning utan i humanistiska mellanskolor, folkskolan och slutligen också i kindergarten. Denna tekniskt-orienterade andliga strömning seglar under flaggan: "uppfostran för livet".

Vi skall dröja vid denna slogan. Man "skall skola praktiskt folk för det praktiska livet". Hur det i verkligheten är med denna påstådda realistiska strävan avslöjar dr Gertrud Kietz, vars kloka, insiktsfulla uttalanden som regel förtiges och mörklägges. Med uppoffrande möda och exakthet har hon samvetsgrant samlat en ytterst intressant och förbluffande hop av fakta som helt avslöjar det ihåliga i systemet. Hon säger:

"Mitt samvete kräver av mig att avslöja dessa fakta. Man vore ej en kristen människa om man bara skulle overksam se på hur värnlösa barn döms att gå under medan lögn och profithunger terroriserar offentligheten. (Hon berättar om hur detta skolsystem vill utvälja barn redan på kindergartenstadiet som skall från början trimmas för att en dag bli medarbetare i firman. Man väljer alltså tidigt ut barnen för ett visst ändamål och specialtrimmar dem sedan ända fram till den dag de kan bli nyttiga.) I ett avsnitt "Röster från industrin" säger hon: "Förespråkarna för detta tidiga urval hävdar som motargument att den moderna industrin kräver att barnen redan tidigt måste proppas fulla med intellektuellt vetande och inriktas på prestation. Men ändå klagar just *många ledande industrimän* över att detta ensidiga fullstoppande med vetande förhindrar en verklig personlighethetsutveckling. Presidenten i "Volkswirtschaftliche Gesellschaft" har sagt att "i denna tid av massverkan, mekanisering och specialisering, gäller det framför allt att uppfostra personligheter med socialt ansvar och skapande förmåga. Över allt fackvetande och alla tekniska kunskaper står dock människan som etisk varelse". Och på en ingenjörskongress (VDI 1955) betonades: "Den tekniska tidsåldern har framhävt prestation som värderingsnorm. Denna, som trätt istället för det mänskliga egenvärdet, är i grund och botten omänskligt och passar bara för maskinen. Människan har krav på en annan, personligare värdering.".

Professtsor Carl-Ludvig Furck har sagt: "Vi måste hålla fast som ett viktigt faktum att de kretsar inom hushållningen som har insikt, ingalunda, som man kanske väntat, begär av skolan att eleverna skall göras klara att omedelbart ta över prestationsplatser och utföra bestämda konkreta prestationer, utan vi önskar istället att de skall fullfölja sin personlighetsutveckling".

I "Otto-Rundschau" (ett stort industriverkstidning) stod följande i dec. 1967: "Om man för tidigt präglar in abstrakta kunskaper i ett barn så förkrympes stora områden i själslivet till förmån för en kall, egocentrisk intellektualitet, vars följder vi redan kan se i fruktansvärda varianter. Varje barn som undervisas genom en programmerad metod eller genom inlärningsmaskiner, hamnar i en mänsklig isolering emedan den för en själslig och viljemässig utveckling nödvändiga kontakten med läraren och andra elever fattas. Genom dessa metoder skapar man människor med starka antisociala tendenser, som i sina medmänniskor endast ser konkurrenter eller objekt som är till för deras egen behovstillfredsställelse.".

I mars sade dr. ing. Hans Voith i den stora maskinfirman Voith: "Vi vill inte att barn endast skall dresseras och intellektualiseras i förtid. Sådana strävanden beror på kortslutning i tänkandet, förnekandet av utvecklingstanken och i en ensidig och därför förvriden människokunskap. En förtidig intellektualisering för till förintelse av de skapande krafterna och dödar det fria handlandet. Prof. Mierke skrev redan för femtio år sedan: ju mer man använder tekniska hjälpmedel i undervisningen, ju sämre blir koncentrationen. Vi menar att idag gäller det framförallt att ta hänsyn till människan i sin helhet och hennes naturliga utvecklingstakt. Man kan inte framkalla ansvarsmedvetande, socialt förhållande och sund politisk bedömningsförmåga genom inlärningsmaskiner."

(Dr Kietz anför flera fall där framstående industriledare yttrat sig på samma sätt. I fortsättningen visar författaren hur bestämda affärsintressen ligger bakom propagandan för att barn skall börja lära sig läsa och skriva i förtid. Man driver en hård reklam för maskiner som lär dem läsa och för barnskrivmaskiner, och i prospekten heter det att "på detta sätt kan begåvningar skapas som aldrig skulle utvecklas". Man talar om en "pedagogisk revolution". Oroande är väl i detta sammanhang den tendens inom den moderna skolan som alltmer låter det personliga träda tillbaka för det mekaniska och som t.ex. i den svenska grundskolan räknar med att barn i 12—15-årsåldern skall välja yrkeslinje. Ö.a.)

(Ur "Die Kommenden" 13/1968.Övers. A)

Seklet 1969

Det har funnits en tid då våra nordiska förfäder avgav Bragelöftet — löftet om bragderna de många. Säkert var det ett högtidligt ögonblick då detta löfte avgavs — högtidligt, både för den som avgav det och för dem som voro vittnen därtill. Även om ögonblicket för Red. nu är högtidligt så må ej ett sådant löfte avgivas. Det blir i stället platt fall: vi lovar inget bestämt, men vi ska göra vad vi kan.

Det är både högtidligt och glädjande att få konstatera vilket uppsving som SEKLET f.n. är föremål för. Glädjande ock att så många omfattar tidningen med sympatiyttringar och vänliga välgångsönskningar. Vad gör man åt sånt? Inget annat än att försöka spänna bågen än hårdare och att sikta än högre. "Sikta mot stjärnorna, kanske du når trädtopparna", var ett näranog fältrop bland friksportarna på 40-talet. Just det!

Nu tycker vi, Red. och hans medhjälpare, att det inte skall bli så omöjligt att ge ett löfte att tidningen skall utkomma regelbundet; ett nr varannan månad, med början den 1 febr., eller åtmistone under de fem första dagarna i månaden.

Än ett år kommer *Viktor Vallbergs* malmstämma att klinga ut i spalterna då och då. Hans sanna kristna livssyn och hans omfattande kunskaper i skilda ämnen kommer säkert att även i fortsättningen ge läsarna ett ord på vägen. *Olov Alexandersson* är också en penna som blivit mycket omtyckt och uppskattad i spalterna. *Frithiof Hallman* har ju varit en flitig medarbetare i år. Han kommer säkert att dela med sig av sitt rika kunskapsförråd och är även villig bidraga med översättningar och artiklar från främmande språk, då han hittar något värdefullt. (Förresten kommer han med en diktsamling i dagarna.)

Stilla och försynt dyker *Halvdan Renling* upp på redaktionen med ett manus i handen. Han kommer även i fortsättningen att vara med i spalterna. Ytterligare några intressanta medarbetare har vi att räkna med under det kommande året. De skymtar redan nu vid horisonten. Men inget avslöjande i förväg. Det skulle ju inte bli några Bragelöften.

Red. blir givetvis glad att få in pren.avgifter. Alla kostnader för tidningens framställning och utsändning har nu åter stigit. Därför måste jag be om 12:— kr för 1969 års helårsprenumeration.

En fridfull Jul och ett lyckosamt Nytt År önskas hela den kära läsekretsen. Väl mött på det nya året!

Red.

Själen

Så länge det funnits människor på jorden har de försökt tyda själens gåta. "Själens gränser kan du", skrev för 2 500 år sedan den ioniska naturfilosofen Heraklit, "ej utröna medan du är ute och går, t.o.m. om du skulle vandra över samtliga världens vägar, så djup är själen."

De egyptiska hieroglyferna i faraonernas gravar och sumerernas kilskrifttavlor förkunnar för oss samma sökande efter en lösning av själens gåta. Likaså hinduernas heliga böcker — Rigveda, Baghavadghita och Upanisjaderna. Hinduerna konstaterade att jaget får sin livsluft ur universum. Atman, människans själ, fick sitt liv från Brahman, världssjälen. "Det är din själ som finns i allting", säger de indiska visdomsböckerna, det som finns i alla väsen och ändå är olika av alla väsen, någonting som inget väsen känner till. Enligt hinduernas visdom lever denna själ i allting, i människan, djuret såväl som i växterna. Den vackra Kathaka-Upanisjaden säger: "Den som erkänner denna hemlighetsfulla, djupt i sig liggande, ureviga makt, som lever i människans hjärta, som Gud och försjunker i sig själv, den människan står över all fröjd och alla smärtor."

Vi skola här nedan nu försöka återge några interpretationer om den mänskliga själen, skrivna under många århundraden och av filosofer, psykologer, läkare och naturforskare, för att genom deras yttranden visa hur svårt det i alla tider har varit att lyfta slöjan från själens gåta. I samband med den förestående julfesten, där människan åter brukar söka kontakt med gudomen med hjälp av sin själ kan dessa betraktelser ha ett visst värde för människan som själv söker, själv ännu försöker lösa själens gåta.

De grekiska naturfilosoferna brukade tala om själen som en urkraft, ett urämne, en världssjäl som härskar överallt och upprätthåller vårt liv. Allting är besjälat, betonade de. Demokrit, atomlärans fader, sade t.o.m. att själen lever i atomerna, som bildar denna värld. August Bier, den kände tyske själsforskaren, skrev i sin bok Die Seele (Själen), påverkad av de grekiska tänkarna: "Själsatomerna påverkar inte bara kroppens rörelser, utan även vårt tänkande. De är beroende av vår ämnesomsättning. Lufttrycket pressar ut de gamla atomerna, medan andningen tillför oss nya, fritt svävande själspartiklar ur luften. Slutar denna tillförsel, så dör människan. Hon upplöses då i sina atomer. Själsatomerna återvänder till det allmänna världsämnet, där de upptagas för att åter bilda nya världsliga uppenbarelser."

Greken Empedokles skiljde mellan två olika slags själar — orfikernas mystiska själ, vilka ansåg kroppen vara själens fängelse ur vilket själen kunde befrias genom kultiska handlingar och hylozoisternas själ, som ansågs beleva och besjäla all materia. Empedokles trodde sig ha funnit själens element i solpartiklarna, utan vilka det, som han påpekar, ej skulle finnas något liv på jorden.

Alkmaion ansåg den mänskliga hjärnan vara själens boning och Hippokrates å sin sida betraktade hjärnan som själens förmedlare, genom vilken vi var i stånd att varsebliva den. Andra grekiska tänkare däremot ansåg, att själens egentliga hemvist befann sig under mellangärdet medan en tredje filosofskola placerade själen till hypofysen.

Plato däremot utgick från själavandringen och sade, att den mänskliga själen, som var odödlig, vandrade från kropp till kropp, givande den livsgnistan medan Aristoteles delade själen i tre grupper, den vegetativa, den animaliska och den förnuftiga själen.

Detta var en kort översikt över de olika antika själsteorierna. Vi skall nu försöka kasta en kort blick på den nyare tidens uppfattning om den mänskliga själen. Filosofen Spinoza menade, att själen och kroppen var identiska med varandra och att de bara bildade två olika slags uppenbarelser av det gudomliga. Carl Gustav Carus, den berömde tyske forskaren på detta område, vars bok "Psyche — Entwicklungsgeschichte der Seele" (Psyket, själens utvecklingshistoria) bildade det första moderna verket om den mänskliga själen, talar om själen som det gudomligas andefläkt, vilken skapar vår kropp. Carl Ludwig Schleich å sin sida säger att själs- och livskraften är en form av allkraften. "Kraften som sådan är redan metafysisk", säger han. "Vi kan icke närma oss denna med vårt förstånd, vi kan inte säga någonting om den så litet som spegeln kan säga någonting om ljuset som faller på den eller ett prisma kan säga oss någonting om de brokiga färgerna eller uret om den som gjort det. I lika ringa grad är även den mänskliga kroppen i stånd att utforska själskrafternas väsen. Detta är, fortsätter Schleich, ej heller vetenskapens uppgift, trots att denna gärna skulle vilja ta reda på det. Men det högsta vi kan uppnå, det är att vinna en aning om den. Naturforskaren å sin sida ser sig tvungen att andaktsfullt stå stilla inför denna krafts under. Själen är ej någon produkt av vår kropp, hon är inget fullt ackord av samtliga orgeltoner, som uppenbarar sig i alltet, utan kroppens metafysiska skapare."

Vi skulle kunna fortsätta med våra exempel och med citat ur alla tiders stora verk om den mänskliga själen utan att komma fram till någonting definitivt, en entydig och klar lösning. Men dessa citat ur några av de stora själsforskarnas arbeten visar oss kanske vägen i våra egna funderingar, kan bilda en hjälpreda i vårt eget grubbel om vårt psyke. Alla religioner, alla sekter, alla filosofiska och psykologiska skolor har i alla tider försökt tolka själens väsen. Någon gång har det bara varit en ringa detalj som har skapat två olika skolor, en ringa avvikelse från en annan rörelse som i övrigt haft samma uppfattning om religionen, om Gud.

I vår tid har själsforskningen i växande grad börjat koncentrera sig på de stora hinduernas skrifter i ämnet. Den högt utvecklade occidentala psykologien har sett sig tvungen vända blicken mot det gamla kulturlandet Indien, för att där söka en vägvisning i sina psykiska forskningar. Carl Gustav Jungs skola kan här nämnas som ett exempel. I västerlandet har man i första hand koncentrerat sig på utforskningen av själens olika objektiva och subjektiva element samt deras inflytande på den mänskliga fysiken. Som resultat av dessa studier konstaterade man sedan, att själen inte var någonting annat än en produkt av den mänskliga hjärnmaterien. Man kom alltså till samma resultat som för två tusen år sedan greken Alkmaion. Forskarna insåg, att problemet ej var löst genom ett studium av det medvetna utan blev tvungna angripa det omedvetnas, det undermedvetnas problem. Den amerikanske psykologen prof. Eddington skrev i sin bok "Nature of the Physical World" (Den fysiska världens natur): "Idéen om en universell själ eller en universell logos torde enligt min uppfattning, sett från den nuvarande vetenskapliga teoriens ståndpunkt, ge oss en förklarlig syntes av dessa två."

Den västerländska vetenskapen börjar således i växande grad förstå, vilken betydelse det omedvetna själslivets krafter äger i vårt liv och att människans disharmoniska psyke icke kan botas med de hävdvunna metoderna. Världen lider i dag av neuroser, psykoser, skizofreni, hysteri, sömnlöshet, rastlöshet, olust, ångest, depressioner, missbelåtenhet med livet, psykiska konflikter och allsköns komplex i en grad som mänskligheten hittills sällan skådat under hela sin utveckling. Överallt griper folk till bedövningsmedel, för att glömma bort denna mörka tillvaro, som håller på att strypa dem. Klinikerna hos psykiaterna och de stora sjukhusen är överfyllda med hjälpsökande människor. Självmordsstatistiken bara växer i alla så kallade civiliserade länder och ungdomen griper i alltmer stigande skala till allsköns narkotika, för att på det viset försöka övervinna sin livstristess, medan deras föräldrar håller sig till alkoholen och till sömntabletterna. Allt detta kan inte tydas som någonting annat än ett förfall av den själsliga substansen. Det tjugonde seklets disharmoniska människa söker förtvivlat en utväg ur sin själsnöd. Medan en stor del av mänskligheten nu lever under parollen att Gud är död och att religionen är opium för folket försöker de psykiatriska klinikerna att bota det sjuka mänskliga psyket med kardiazolchockar eller freudianska sömn- och underlivsdiagnoser. Och redan nu är det en betydande del av hela den västerländska mänskligheten som ser sig tvungen söka hjälp i sin själsnöd, vare det nu är genom psykologer eller genom präster.

De flesta av alla dessa olyckliga människor vet inte att det förutom de psykiatriska klinikerna finns vägar att bota sin sjuka själ, att själv hjälpa sig, själv finna vägen. Vi har under de senaste årtiondena haft män bland oss här i västerlandet som bildat en syntes av det bästa och djupaste occidenten skapat med det högsta orienten givit oss. Vi behöver här bara nämna namn sådana som Alexis Carrel, Max Bircher-Benner, Poul Bjerre, Herman Keyserling eller Carl Gustav Jung. Samtliga dessa män har författat verk som innehåller en vägledning för den sjuka västerländska människan, en vägledning ur vårt psykiska kaos, våra depressioner och psykoser till en harmonisk människa. Det beror på oss själva att finna hjälpen vi söker. Vi behöver bara gripa till dessa stora mäns verk, för att finna vägen. Allesamman är personligheter hos vilka även vår tids psykologer, psykiater och präster knackat på dörren, för att söka hjälp, alltså de som de breda massorna litat på i sin själsliga nöd.

Prof. C. G. Jung sade för några år sedan i en intervju med en schweizisk tidning: "Man har ömsom kallat mig för en gnostiker och agnostiker, en teist och ateist, en mystiker och materialist, en hemlig katolik och en antikrist. Som själsläkare, vilken har till uppgift att hjälpa människor ur alla konfessioner måste jag emellertid känna till Guds arketyper och de själsliga mekanismer dessa utgör. Om det nu är en metafysisk Gud som är i verksamhet i den mänskliga själen eller ej, kan jag inte avgöra. Men det är ett *jag vet*: Om vi förutsätter att Gud ligger bakom allt detta här, så har han säkert inte gjort det för att låta all världens teologer gå i luven på varandra, utan med avsikten att människan i sin själs stillhet kan blic-

ka på gudabilden hon bär i sig. Vi behöver inte så många ideal men litet visdom och litet introspektion, ett omsorgsfullt hänsynstagande till erfarenheterna ur det omedvetna. Jag vill med avsikt här tala om religionen, då vi av erfarenhet vet, att denna hjälper oss att göra livet sundare och vackrare eller att gestalta det fullkomligare eller meningsfullare såväl för oss själva som för dem vi älskar. Det är väl därför vi brukar bekänna: Det var Guds nåd."

Vår tids delmänniska, som Paul Deussen döpt det 20 seklets människa till, kan först bli en fullkomlig människa igen när hon funnit vägen tillbaka till sin själ. Men hur skall då denna människa finna vägen till sin själ, lära sig övervinna sitt sjuka psyke och finna vägen till läkning?

Hur skall jag då veta att min själ bara sover, att den ännu inte har dött? frågar somliga.

Hur skall jag då finna vägen till min själ? säger andra.

Ja, det är många vägar som leder dit: Vi kan uppnå vårt mål med hjälp av bönen eller en djup meditation. Vi kan finna denna väg även mitt i den breda massan, men likväl i ensamheten, vare det nu i vår stilla kammare eller i Guds stora natur. Vi kan finna denna väg när vi lyssnar till tonerna av en mäktig symfoni, ett oratorium av Bach, vid bruset av ett vattenfall, i skogarnas sus eller vid åhörandet av vår hembygds vackra folkvisor. Vi kan uppleva själen när vi blickar in i ett litet barns besjälade ögon, vid anblicken av en gotisk katedral, Michelangelos Pietà, Moses eller David, en tavla av El Greco eller Dürer såväl som vid anblicken av det stormiga havet eller den stjärnsådda himlen.

Ofta upplever vi denna mänskliga själens skönhet då vi är vittne till godhet, i kärleken, vid läsningen av en djup bok eller dikt samt i de stora tänkarnas mästerverk. Men även ett djupt lidande, en svår sjukdom och ett dödsfall, förlusten av någon vi djupt älskat, kan ofta leda oss fram till vår själs grunder. På det viset kan tider av djupt mänskligt lidande, av nöd, krig och förstörelse leda oss på vägen till vår själ.

En tysk diktare, Hermann Hesse, har skildrat utvecklingen av en människas själsliga förfall i sin bok Stäppvargen och i sin Siddharta visat oss vägen till läkning, för att nämna två verk på det skönlitterära planet. Ludwig Klages kallar denna tid vi lever i för själsundergångens tidevarv, medan Hermann Keyserling i en av sina böcker sade att den egentliga människan först börjar med själens predominans, dvs när själens makt är högre än själva kroppens. En stor hindu, Devendranath Tagore, vars verk också föreligger på svenska, skrev en gång: "Genom själen kan du lära dig känna den högsta själen. När man upplever Gud i sin själ då ser man honom överallt. Om du ej känner din själ är allting tomt. Kunskapen om Gud har sin rot i själen. Den mänskliga själens liv, dess fromhet, vetande, kärlek är endast en återspegling av den högsta själen. Guds närvaro i själen kan aldrig förverkligas utan själens största längtan och koncentration." Devendranath Tagores son, Rabindranath Tagore, å sin sida sade: "Kulturen erkänner bara den människas förträfflighet vars kriterium ligger i hennes själsliga fullkomlighet, inte i hennes yttre framgångar." Vi måste, med andra ord, försöka övervinna ett stadium där bara intellektet gäller och åter försöka finna vägen till en era där själen talar. Vad är en högintellektuell människa som ej äger någon respekt för varken sin medmänniskas, ett djurs eller naturens liv och skönhet, jämfört med en natur hos vilken det själsliga hjärtat, godheten, kärleken står på första plats och visar människan vägen? Det var Jesus som en gång sade: "Och vad hjälper det en människa, om hon vinner hela världen, men förlorar sin själ?" Ja, det är själen det gäller. Vi alla vet vad en själlös människa är och kan göra. Exempel härpå har historien under alla tider bjudit på. Hermann Keyserling sade att det som vår tid behöver, det är en bro som människan får slå mellan hjärnan och själen. Bara en besjälad människa kan förstå orden som för tvåtusen år sedan präglades i Bethlehem, i Jerusalem och Nazaret; och av den vars födelse vi nu snart åter skall fira i denna tid av mörker:

"Vandren medan ni haven ljuset, på det att mörkret icke må få makt med eder; den som vandrar i mörkret, han vet ju icke vart han går. Tron på ljuset, medan I haven ljuset, så att I bliven ljusets barn." (Joh. 12.36.)

"Och detta är domen, att när ljuset hade kommit i världen, människorna dock älskade mörkret mer än ljuset, eftersom deras gärningar voro onda. Ty var och en som gör vad ont är, han hatar ljuset och kommer icke till ljuset, på det att hans gärningar icke skola bliva blottade. Men den som gör sanningen, han kommer till ljuset, för att det skall bliva uppenbart att hans gärningar äro gjorda i Gud." (Joh. 8,19—21.)

"Därför, allt vad I viljen att människorna skola göra eder, det skolen I ock göra dem." (Matt. 7,12.)

„Och du skall älska din nästa som dig själv." "Jag vill, bliv ren!" (Mark. 1,44.)

"Jag är världens ljus; den som följer mig, han skall förvisso icke vandra i mörkret, utan skall hava livets ljus." (Joh. 8,12.)

"Ditt öga är kroppens lykta. När ditt öga är friskt, då har ock hela din kropp ljus; men när det är fördärvat, då är ock din kropp höljd i mörker. Se därför till, att ljuset som du har i dig icke är mörker." (Luk. 11,35—36.)

"Ty se, Guds rike är invärtes i eder." (Luk. 17,21.)

"Saligare är att giva än att taga." (Apostlagärn. 20,35.)

"Ty var och en som beder, han får; och den som söker, han finner." (Matt. 7,7.)

"Såsom I viljen att människorna skola göra mot eder, så skolen I ock göra mot dem." (Luk. 6,32.)

"Och vad hjälper det en människa, om hon vinner hela världen, men förlorar sin själ? Och vad kan en människa giva i lösen för sin själ?" (Mark. 8,36.)

Frithjof Hallman

Ve dryckeshjältarna

(Ur broder Bernhards betraktelser.)

Profeten Esaias skriver (5:22): Ve dem som äro hjältar i att dricka vin och som äro tappra i att blanda starka drycker!

Detta är klart och tydligt talat, och över få laster har skriften dömt så hårt som över dryckenskapen. Man kan därav sluta till att denna sprithantering bedrevs likaväl i gamla tider som i dag och att man intet lärt av tidevarven. Tio svåra följder räknas upp vid olika tillfällen, och det kan inte skada dig, om du någon gång tittar i denna spegel.

1. *Drinkaren blir dum.* Det är dock en skandal, huru mången som begått begravning över sitt förnuft i glaset och detta utan både präst och klockare! Och har den dryckesvane hustru och barn (eller man och barn), så fortplanta sig faderns (och dubbelt upp moderns) dumhet till barn och barnbarn. Och till slut kan det ända så illa att det sista ledet dör i dårhuset.

2. *Dryckenskapen medför okyskhet.* Detta är en gammal känd sak och de smutsigaste vitsarna härstamma alla från krogen, där huvudena när det lider fram på nattetid krypa intill varandra och språka med lågmäld röst. Sen gnägga de av belåtenhet. O.s.v.

3. *Dryckenskapen gör lösmynt.* Säg aldrig något till en värdshuskund, som du inte också skulle kunna sätta ut i tidningen. Ty den som har för vana att dricka snaps (eller likaväl ädellikör) vet aldrig vad han säger. Han pratar ut de intimaste familjehemligheter för sina supbröder och blottställer sina bästa vänner liksom en gång i tiden hans Maj:t Ahasverus gjorde med sin gemål Vathi. Suparen blir som en otät vattenkvarn som ständigt rinner.

4. *Alkohol gör landet osäkert.* Det behöver man väl knappast erinra om i dag, då alkohol och uppror, plundring och våldsdåd nästan höra till daglig erfarenhet, så att varje försäkringsbolag tar en extra avgift på grund av osäkerheten. Ju fler krogar och restauranger, som upprättas, desto osäkrare blir det.

5. *Dryckjom förkortar livet.* Det vet den okunnigaste utan bevis.

6. *Dryckenskap åstadkommer trätor.* Där sitta supbröderna och spela helt fredligt bredvid varandra. Men när de börja få svårt att urskilja korten, om det är ruter kung eller klöver knekt, då börja de politisera som Jerusalems skomakare. Till sist råka kommunisten, socialdemokraten, bondeförbundaren och den frisinnade i luven på varann. Först dunka de med nävarna i bordet, sen slå de varandra i den lurviga skallen och bäst går det för den som har en resolut hustru, som kommer och rycker honom ur stridsvimlet.

7. *Den druckne tror att han är en jätte.* Dryckeshjältarna skryta över sina krafter, sina pengar, sin hustru. Att storskrävlaren nyss fått stryk av ett par krakar på öppen gata hjälper inte, inte heller att hela sällskapet vet att han nyss blivit pryglad av sin Barbara.

8. *Dryckenskap medför fattigdom.* Därhemma måste hustru och barn gå i slitna paltor, men på krogen låter det bara: "En portion till och supen" (färgad och med tillsats av peppar, svavelsyra etc. kallas den cognac). Är inte tuppen på gödselhögen för mer än en kund på krogen? Och ändå vrider man huvudet av honom, när han galit och klunkat länge nog.

9. *Den druckne undvikes av hederligt sällskap.* Läs vad Paulus skriver i I Kor. 5:11.

10. *Dryckenskapen utesluter från himmel och salighet.* Redan Esaias hade iakttagit, att de som äro begivna på starka drycker ej ha sinne för Gud och hans ord. De förstå ju också allting bättre än präster och profeter. När man hör deras tal, så skulle man väl snarast tro sig sitta i djävulens väntrum. Paulus har redan på förhand sagt dem deras framtid (I Kor. 6:10).

Det här har varit ett tråkigt ämne och jag har ej gärna behandlat det, men — "den som står må se till att han icke faller".

De yttre och de inre sinnena

Vi fingo redan i folkskolan lära oss, att vi ha fem "yttre sinnen". Vi visste det ju redan förut genom användningen av dem, men vi behövde påminnas för att kunna medvetet uppfatta att så är. Så är det också med de inre sinnena. De yttre sinnena äro: Syn, hörsel, lukt, smak, känsel. Och alla ha de sitt centrum i hjärnan. En del av de yttre apparaternas konstruktion lärde vi känna, men själva överföringen och hur det är möjligt att uppfatta intrycken, det blir för oss något ganska oförklarligt, det är någonting, som alla världens vetenskapsgrenar inte kan efterapa. Någon dylik robot har inte ännu kunnat åstadkommas, och ingen ingenjörskonst har väl ens en tanke på att nånsin förmå det. Hittills får tanken inskränkas till parodier på ett sådant tänkande, såsom t.ex. "konstgjorda Karlsson", som kunde förmås att utföra många märkliga saker, men han gjorde allt på tok, ty "Karlsson har ingen hjärna". Det är hjärnan, som människan inte kan konstruera, och inte heller tillsätta det medvetna livet, även om man kan försöka att efterapa apparaten. Du har din begränsning, o människa!

Och tänka vi på samspelet mellan de olika sinnena, då måste medvetandet i hjärnan leva i en förunderlig apparat! Och dessa underbara ting kan människan umgås med, utan att det alls väcker hennes förvåning! Men när några lantortsbor betraktade en maskinutställning i Eskilstuna vid slutet av 1880-talet, så kunde någon av dem utbrista: "När människan kan göra det här, så behöver man inte tro på någon skapelse av Gud."

Men tänk så underligt det ändå är med både människor och djur! Tänk bara på känselförmågan! På vilken plats som helst på kroppen, som du blir stucken av en nål, så känner du det och kan även lokalisera sticket. Det är "helt naturligt" att så skall vara. "Helt naturligt", ja, helt naturligt att vi leva i en värld av underverk, där människan själv är det största underverket. Och om detta underverk är det somliga som tänka alldeles som flickan i småskolan, då hon tillfrågades, vem som skapat henne: "Det har Gud gjort, men bara så här stor, det andra har jag växt själv." Somliga tycks även tro, att de har skapat sig själva.

Men är det underbart över vår fattningsförmåga, hur de yttre sinnena kunna verka och samverka, hur mycket mer de inre sinnena. I vissa fall ha djuren, även de lågt stående djuren, större förmågor än vi. Så små varelser som insekter ha förmåga att ha kontakt med varandra på kilometers avstånd. Flädermusen kan flyga i ett mörkt rum med uppspända trådar och flyga utan att beröra dessa. Brevduvan flyger och hittar vägen tiotals mil även där hon aldrig flugit förr. Hon flyger på känning. Vad är det för känning? Är det en egenskap, som vi människor sakna? Inte alldeles. Några spår av den ha vi Bäst vi tala om en person, så kommer den: "När man talar om trollet, så står det i farstun." Varför talade vi om "trollet"? Jo, därför att "trollet" på vägen till oss tänkte på oss. Det finns tankeöverföring. Den konsten ha vi härmat genom radiomaster och allt vad dit hörer. Kommer duvan i närheten av radiomasten, så förlorar hon orienteringsförmågan. De starka radiovågorna uppsluka de svagare. — Och hundens radioförmåga i nosen, hur underbar är inte den! Att han i nosen kan ha så skilda sinnen som en grov och okultiverad lukt och ett så känsligt radiosinne — en så egedomlig "slagruta"! Ja, just slagruta, samma företeelse. Så är det på mångahanda sätt, att människan står efter djuren i vissa förmågor; men så kan människan tillverka redskap i stället och på så sätt överträffa djurens förmågor. Med pendel och slagruta, mycket primitiva redskap, kan människan i vissa fall erhålla underbara kontakter och förklaringar. Vi komma således på mångahanda sätt genom mer eller mindre utbildade instrument utom det rent materiella området, där människans inre sinnen direkt eller indirekt tas i anspråk. Områden, där det finaste mediet på det materiella området, nämligen luften, inte längre är förmedlare. Vi måste där antaga ett annat medium, som inte kan uppfattas av våra yttre sinnen. Detta antagna medium kallas *Etern*. Märk, *vi känna det endast genom dess verkningar*. Kanske det också finns andra områden bakom våra yttre sinnen, som ge sig tillkänna på sina verkningar?

Låt oss stanna inför ett sådant, nämligen *Hypnotismen*. Har denna med de yttre sinnena att göra? Kanske till en viss grad, men i så fall s.a.s. i en högre potens och då komma vi på gränsen till ett annat område. Men hypnosen kan ta de olika hjärncentra i sin tjänst genom direkt yttre beröring. Därom kan man läsa i den lilla skriften "Frenologisk Psykologi". Vad som berättas där är ytterst betydelsefulla saker. Så betydelsefulla, att den nu härskande psykologien inte ens vågar undersöka dem. Deras förnekelse under en eller annan generation måste nämligen uppdagas att vara en förnekelse utan undersökning. Förmodligen har någon förtroendeman, troligen med hög lärdomstitel, tyckt en sak vara orimlig och så har han på den grundvalen gjort ett "vetenskapligt" uttalande. Och ha de mindre lärdomsljusen bara repeterat. Men det sitter åt, innan man på den kanten kan förmå sig att erkänna att man begått så besvärande manipulationer med faktiska förhållanden. Faktum är dock, att med hypnotisk undersökning kan Galls frenologiska system verifieras som riktigt ända in i detaljer. Jag har det inte blott från de hundrafaldiga undersökningarna, som gjordes i England för mer än hundra år sedan, utan även genom personlig erfarenhet. Varför skryter vår tid över sin öppenhet för vetenskaplig forskning? Den har god syn, det skall erkännas, men bara på det ena ögat. Den är halvblind. Den använder sig bara av de yttre sinnena och vill ej erkänna att det finns några andra. Därför skall också skolundervisningen av barnen inskränka sig till de yttre sinnena. Sådana egenskaper som gudsmedvetande och samvetsmedvetande, uppfattningen av andra "dimensioner", d.v.s. andra vibrationstillstånd, andra tillvarelsesätt, en andlig värld, som ej kan uppfattas av våra yttre sinnen, ett fortsatt liv efter kroppens död o.s.v., betydelsen av inre själiska egenskaper skall bortförklaras, förnekas. Allt sådant, d.v.s. all personlig religion skall förmenas barnen i våra skolor, både högre och lägre. När kommer reaktionen från den psykiskt förnedrade allmänheten? Att frånkänna människan hennes högre själsegenskaper, det är sannerligen ett helgerån!

V. V.

Räkna med kyrkan

I en tyst vår, då massor av fåglar låg döda sedan de ätit betat utsäde, fanns det marker där fåglarna klarade sig. En iakttagare hade konstaterat detta med glädje. Och gissa vilka marker det var där fåglarna klarade sig? Ja, det var på kyrkans mark.

Iakttagelsen må vara riktig eller inte: Det är allmänt känt att kyrkans egendomar förvaltas på ett gott sätt. I dessa miljöförstöringens årtionden skulle en sådan förvaltning vara något att slå vakt om.

Man förvånas därför när en expert i sammanhang med kyrka-stat-utredningen i en aftontidning påstår att staten borde överta de kyrkliga egendomarna och då även kunna öka lönsamheten. Genom centralisering av förvaltningen tror man att det hela bleve mera nationalekonomiskt lönsamt. Enligt aftontidningsintervjun vore det t.o.m. eftersträvansvärt att kyrkan rationaliserades så att hon bleve tomtjobbare.

Vad samhället annars vill förhindra och motarbeta (tomtjobberi, centralisering o.s.v.) skulle helt plötsligt bli lovvärda företeelser vid skiljande stat-kyrka. Men en klarläggande argumentering saknas. Man får mera intryck av fixa idéer i denna viktiga fråga. Vad får vi höra härnäst? Socialetikerna måste väl kunna hitta någon trovärdigare motivering?

Julerbjudande till SEKLETS läsare.

Gertrud W:son Berg:

PORI
min vildmark

är en berättelse om två människor som drömde om att få fara till Afrika, och som for till Afrika — två gånger till och med — och som lärde sig älska Afrika och dem som bor där. PORI handlar om det mörkaste Afrika. Men Gertrud Wilhelmson Berg har skrivit en ljus och vänlig och positiv bok i minnets förklarade skimmer.
PORI är en ärlig bok, ärlig som ögonvittnesskildring men framför allt i synsätt och atmosfär trogen författarinnans varma och vänsälla livssyn.
Boken är rikt illustrerad med förf. egna fotografier.

Ordinarie pris 18:50.

Våra läsare får den för 7:50 (inkl. oms).

Tre böcker för 18:— (inkl. oms).

Mycket lämplig som julklappsbok.

LITTERATURFÖRLAGET
Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Min mor

Denna tidnings läsare ha under alla år tagit del av V. Vallbergs artiklar, ja, även läst artiklar om honom. Någon kanske frågar sig: Vem var hans hustru? Även jag deras dotter har ibland frågat mig: Vem var hon, som i 49 år stod vid denne mångkunnige mans sida? Mer än under hennes jordeliv har jag lärt känna både henne och far sedan jag läst deras dagbok från åren 1903—1907. Eftersom den innehåller en del intressanta kulturhistoriska beskrivningar, kommer jag att i denna tidning citera något ur den.

Mor, Ida Lindberg, föddes i Sorsele kyrkby år 1879. Hennes far var respektabel kronolänsman, född i Lycksele socken. Han härstammade från en finsk nybyggare, som kom till Sverige på 1600-talet. Morfar kom egendomligt nog att hämta sin maka från Stockholm. Hon var uppväxt i Gråmunkegränd i Gamla stan och var av konstnärlig, musikalisk släkt. Mormor hade förut en syster gift med en präst i Lappmarken, och skulle nu resa upp för att hjälpa henne med den förstfödda. Länsman L. blev hennes sällskap på den då för tiden besvärliga resan. De blevo väl bekanta, han friade och fick ja. Mormor flätade sin brudkrona av lingonris, det enda gröna, hon kunde uppbringa i sen höst tid. Med lingonris fick hon sedan pryda sina tre första barns kistor. Ett tvillingpar dog redan vid födseln på grund av en okunnig jordemors behandling. Barnmorska fanns ej, en äldre lappkvinna tjänstgjorde som sådan. Men till slut föddes en son och en dotter,, som överlevde. Lilla Ida blev då grundligt bortskämd av sin mor. Hon var helt säkert ett charmerande barn. Hon var livlig och impulsiv — enligt en gammal sagesman, som jag träffade en gång, syntes hon alltid i spetsen för en barnflock likt en skällko. Hon hade rik fantasi och låtsades att en käpp var hennes man, att han var präst och hade mörkt helskägg. Anade hon månne undermedvetet, vad livet skulle ha i beredskap åt henne? Dockor fick hon inte nog av utan tog vedträn och lindade in dem i schalar. Sen lastade hon dem på en kälke och drog iväg till någon gammal helst ensam gumma, där gick hon in och värmde sina barn framför den öppna spisen. De gamla hade ock senare i livet stor plats i hennes hjärta liksom de sju barn, hon blev mor till.

När Ida Larståtta (Charlotta), som hon skrev i en av sina böcker, var elva år, blev det en stor förändring i det sorglösa naturbarnets liv. Hon blev skickad till Skellefteå för att börja flickskolan. Hennes hemlängtan var hjärtslitande. Hon talade med sina kläder och tröstade dem, de måste ju känna som hon. Hemfärden på våren efter skolans slut var desto gladare, fastän det gick sakta framåt med gästgivarhästar. Men till slut nåddes sista skjutshållet, där stod drängen eller trotjänarinnan Johanna med gårdshästen och väntade. Efter ett par mil syntes hembygdens berg. Där var den vidsträckta Galgatmyren, som far låtit odla upp. Där var holmen i Vindelälven med kyrka och kyrkstugor. Och där på backen vid älven Östanåhemmet. Här hade Ida ett eget rum. Här började hon i tonåren skriva dagbok, vers och tidningsartiklar från bygden bl.a. för Idun. Där drömde och längtade hon först och främst efter ett musikinstrument. Obeskrivlig var hennes glädje när hon till slut fick ett piano, det första i trakten. Nu vallfärdade man till Östanå för att höra Ida spela Jungfruns Bön m. m. En äldre man var särskilt imponerad, när han tittade i notbladet. "Hur kan hon förstå sig på de där svartskalla?"

Ur mors dagbok

1 okt. 1903. Från mitt fönster ser jag först och främst vår vita, fagra kyrka. Vid sidan av den reser sig en tämligen hög, rödmålad gård, bakom de små grå platsstugorna — det är prästgården. På norra gaveln ligger gästrummet, ifrån landsvägen ser man lampkupan på skrivbordet och den vita stärkta tyllgardinen. Står fönstret uppe en blid höstdag, kan man höra någon som blåser flöjt därinne eller se någon, som sitter lutad över en bok eller ett skrivpapper. Det är kontraktsadjunkten Viktor Vallberg. Han är omtyckt av församlingsborna, t.o.m. de frikyrkliga döma honom milt. Han är stor predikant, en sund idealist, lika mycket skald som präst. Dock vad andra tycka är likgiltigt. Jag beundrar honom, ja, mycket mer än så. Men jag är icke värd att han ser på mig. Jag önskar att jag vore hans käpp, som bleve sluten av hans fasta hand, och som finge följa honom på hans resor i fjällen. Han begagnar ej käpp med silverkrycka eller nickelbeslag. Han har en grov stav av furu med seg krycka. Den är som en symbol för honom, tycker jag.

Julafton 1903. Julen måste alla vara med — rik och fattig, gammal och ung, mig tycktes som fölle en återspegling av ljuset från betlehemsstjärnan över mörka, förstockade människor. Julaftonsförm. kom posten med klappar och kort. Jag hade brev från Stensele (från V. V.). Mor och jag klädde julgran, gingo sedan ut över myren. Termometern visade endast 2 grader kallt. Solen var synlig i ett gult halvklot. Den andra delen doldes av Rankbäckberget. Landsvägen låg hård och jämn som ett golv, medspåren glänste försilvrade och röda. Vi sjöngo julsånger så det gav eko genom martallarna.

Kl. tre åts lutfisk och gröt i köket tillsammans med tjänarna. Fem började klappkastningen. Herman, drängen, var särskilt kvick på foten. Vi lyckades icke infånga honom en enda gång, när paketen kommo indansande. Jag fick flera böcker bl.a.

Juldagen blev det åktur till kyrkan. Det var klingande före med klart månsken. Jag steg upp kl halv sex och tände ljus i alla fönster. Så åkte vi far, Axel och jag till ottan. Axel, min käre bror, hade ju kommit hem några dar före julen. Kyrkan var tämligen talrikt besökt. Farbror S. höll en allvarlig ottesångspredikan. Hem voro vi en rad av sex hästar och det gick med lustig fart. Bjällrorna klingade. Ljusen blänkte i stugfönstren. Snötyngda buskar vid vägen dansade förbi som älvor och sinnet var fyllt av jubel och tacksamhet mot honom, som låt sig födas i världen för fattiga syndares skull. Ära vare Gud i höjden!

21 jan. 1904. I dag fyller vår käre konung Oskar 75 år. Av tidningarna ha vi ju sett vilka festligheter som i anledning därav komma att hållas. Vi ha också hyllat dagen — genom våffelkalas. Jag illuminerade i alla rummen. Men vemodet vill ej släppa mig. Nu står kanske en tusenmannasångkör och "serenadar" på borggården. Hå, hå! Här mumla furorna för en ganska stark storm. Det är vår kungssång.

14 febr. I går, på lördag, hade vi arrangerat en kaffefest på Sorsele arbetsstuga för mina små söndagsskolebarn. Jag anordnade en fiskdamm, och var och en av barnen fingo fiska upp ett paket. Det var rörande att se deras glädje. De komma ju från långt avlägsna byar och äro ej bortskämda med nöjen och presenter. En liten gosse sade, "Ja ger se fäjen, ja darr då ja dra opp spö."

Sönd. den 19 mars. I afton voro mor och jag på konfirmation. Konfirmanderna stodo i gången och Vallberg förhörde. Nu ser jag honom så tydligt framför mig, där han står framför barnen med prästkappan på armen och det intelligenta ansiktet strålande av godhet och frid. Jag hörde pigorna ute i köket säga om honom: "Han ser ut som en ängel, när han står framme vid altaret." Jag skulle aldrig våga drömma något om framtiden, om det inte vore för min böns skull.

Pingstlördagsaftonen, den 21 maj. Klockan är halv tio på kvällen. Jag kom just in från en kvällspromenad efter den där lilla stigen, som går förbi sommarfähuset inåt heden, där man råkar på ett av våra besökta kaffeställen. Hur längtar jag inte efter värme och sol, när jag ser den präktiga storgranen med sitt skyddande grenverk — den runda eldtomten, där brännerna ligga svarta och vänta på eld och kaffepanna! Hur lockande sjunger inte skogen! Men fåglarna ha blivit alldeles tysta de här kalla dagarna. Varken bergfinken, gulsparven eller trasten låta höra sig. Nu ligger älven till det mesta öppen. Två änder komma siratligt glidande sida vid sida, dyka gång på gång — plaska ett slag med vingarna och flyga bort. Nu kommer en snöil och flingorna falla som stora eldgnistor mot solen.

Men sommaren kan komma på en gång i Lappmarken. Redan den 24 maj säger dagboken: Vi drucko kaffe vid granen för första gången. Nu sitter jag vid öppet fönster i mitt rum och hör forsen sjunga sin vårsång. Svalorna ha kommit. Björkknopparna svälla till löv.

Den 7 juni. Nu klinga koskällorna på myrar och hedar. Hjortronblommorna lysa vita här och var på tuvorna. Vi kunna anse att sommaren kommit ovanligt tidigt.

Den 29 juli plockade vi fem kannor fullmogna hjortron på Galgatmyren. Vi kokade kaffe vid en tjärn. Klinga drev upp ett par änder, vilka fångade hennes intresse hela dagen. Jag badade i Djupavan för andra gången i sommar. I dag är det förfärligt varmt 30 grader. Åkern skjuter, potatislandet blommar, kryddgården lovar god skörd.

Under sommaren har företagits många bärturer och utflykter i skog och mark. Det sägs att det knappast förekommit ett sådant hjortronår. Men lyckan ville ändå inte vara bofast i flickrummet på Östanå. Den hon hade kär, hade förordnats till Åsele och Dorotea och senast i Stensele. Inte heller visste hon, om hennes känslor voro besvarade.

Dagboken berättar att man redan den 3 nov. "rände" på skidor.

Den 22 nov. gjorde Maria S. och jag en skidfärd till Abbmoberg. Föret var charmant. Åkte dit på ej fullt två timmar, mötte Lasse och en hel klunga andra lasskörare på vägen. När vi kom fram såg vi det lysa rött genom fönstret i Jon Tomas sommarstuga. Vi hurrade i glädjen. När vi kommo in stod gamla Brita vid spisen

Sett, hört och tänkt från Utsiktstornet

"Det låg ett skimmer över Gustafs dagar . . ."

Det låg något norrländskt över Viktor Vallbergs dagar. För att fullfölja denna norrländska tradition ha vi nu, förutom den *Renling* som ofta förekommer i spalterna, fått en *Rehn* till — med Christian som förnamn. Detta nya tillskott kan våra läsare få skälla som Redaktionssekr. Hans förnämsta sysselsättning vad spalterna beträffar har hittills varit att hjälpa Red. att ta emot det ovett som vänliga själar ibland består oss med, men ock att dela det beröm vi många gånger får. Det är han som avlastat Red. arbetet med att utredigera Örtagubbens spalt och homeopatien. Detta är inte precis det arbete som man gör på en kafferast. Om inte han hade varit skulle Red. mer än nu få känna av att han lever i en vrång och obändig värld. — Som det nu blivit kan det gå an.

Jag sitter och tittar i V. V:s efterlämnade "Utsiktsmanus". Där hittar jag:

Månens saga

I denna lilla skiss vill jag ge exempel på en "Science Fiction" historia.

Trafiken mellan jorden och månen var redan sedan några få år i gång var tredje eller fjärde månad. Man medförde för var gång från månen en dyrbar last. Man hade funnit att den sand, varmed månen var betäckt hade på grund av månens frihet från någon väsentlig atmosfär mottagit en eterisk-kosmisk strålningskraft från universum, som meddelat denna en underbar livskraft. Man hade funnit att denna sand utströdd över våra åkrar verkade som ett gödselmedel med flerdubbla resultat. Det var också just i den rätta stunden som denna underbara räddning kom. Den allmänna världsomfattande hungersnöden var redan inne. Men just i nödens början var räddningen för handen.

Där man använde detta nämnda medel, om också i ganska ringa mängd, så erhöll man vetestånd med fem gånger så många ax och med fem gånger så stora korn. Man skulle således matematiskt sett ha erhållit 25 gånger rikare skörd, men på grund av storleken av varje stånd blevo dessa ej lika många. Men likväl erhöll man 15 gånger så stor skörd. Alla bekymmer för hungersnöder voro borta för oberäkneliga tider. *Välsignade Måne!*

Man hade ju visserligen experimenterat med kemisk fabrikation av livsmedel både i Amerika och i Europa och även på andra håll. Man använde sig därvid av samma enkla kemiska medel varav våra vanliga matvaror voro sammansatta och i samma proportioner, men det hade snart visat sig att dessa oorganiska medel inte kunde ingå en så naturlig form och så intim förbindelse inbördes att de kunde behandlas av den mänskliga organismen på samma sätt som de i naturens verkstad beredda födoämnena. — En del av dessa mikroskopiska oorganiska ämnen samlade sig massvis i människornas hudsystem efter någon tid. Därav bildade sig ohyggliga giftiga bölder, så att många dogo därav. Det var alldeles som när böldpesten och de andra plågorna en gång drogo fram över Egypten under Faraos tid. Det är tydligt att egypterna, som ju voro kunniga i allehanda experiment, sysslade med dylika, eftersom "Barnen" tydligen voro kloka nog att ej deltaga i dessa utan höllo sig borta från dessa faror och gingo också fria från deras verkningar.

Men medaljen har även andra märken på sin frånsida. Växtkraften visade sig ha sin verkan även på dem, som förtärde dessa växter, på både människor och djur. Man fick se harar skutta fram av samma storlek som stora kalvar. Oformliga älgar tittade fram på åkrarna från de stora skogarna. Och treåringar voro stora som vuxna män. Vetenskapsmännen fingo bråttom att undersöka huruvida man i detta fall kunde dra några paralleller med de experiment som tidigare gjorts, med kemikalier och hormoner, för att försöka utröna hur intelligensen och den kroppsliga styrkan påverkades härav. Man hade misslyckats förut. Nu var resultatet ändå sämre. — Och nu hade vetenskapen ställts inför sitt svåraste problem för alla tider, nämligen att kunna avmagnetisera människor, djur och växter samt även själva jorden från den onaturliga växtkraften.

Det är en strålande augustikväll med en ljum, behaglig värme och doft från jord och växtlighet. Under sådana förhållanden glömmer människan lätt sina bekymmer och farhågor. Parkerna i städerna äro fulla av människor, som spatsera omkring eller sitta i parkernas soffor eller fara omkring med sina cyklar eller bilar på landsvägarna.

Under all denna ro och vila flammar plötsligt upp på himmelen ett fyrverkeri med en prakt ej förr sedd av människors barn. Eldsflammor i alla skiftande färgnyanser möjliga i vårt solsystem flammar vilt i rymden. Vad har hänt?

Vid en färd till månen hade man upptäckt en guldmina. Ett lösfallet stycke därav hade man fört med sig till jorden. Det renaste guld! Nu hade man företagit sig att spränga minan. På månen hade aldrig en gnista eld befunnit sig, allt sedan dess egen eld slocknade ut. I dess kaverner hade under millioner år samlat sig en gas, som vid skottet exploderade — månen upplöstes i ett vimmel av stora gråstensbumlingar, grus, sand och aska, som kommer att på samma höjdsträcka som förut löpa sin bana, men utbredd på ett flerdubbelt större område, företeende ett sällsamt skådespel då solen belyser detta tusenfaldiga skimmer.

Förskräckta hade människorna ropat från alla håll och kanter den märkliga natt, då månen exploderade: "Vad sker, vad är det som sker? Vad skall väl ske? Vad skall ske hädanefter? Den sista frågan står alltjämt obesvarad. Men ännu länge hörde man människor fråga: "Varför hörde vi inte ett dån mångdubbelt värre än den värsta åskskräll, då månen exploderade?" Nej, det finns ingen luft mellan månen och jorden. — Men ett annat fenomen inträdde omedelbart som spänningen mellan jorden och månen minskade — jordens axel rubbades. Den pekade ej längre så nära polstjärnan som förut. Men skillnaden blev inte katastrofal: Sörmland erhöll Skånes klimat, Jämtlands Södermanlands. En starkare snösmältning inträdde vid polerna, men alltför ringa för att åstadkomma några plötsliga förändringar. — Vilka förändringar, som skulle utbilda sig i människornas tankeliv och deras inbördes förhållanden, skulle först så småningom visa sig i framtiden.

---

och höll just på att lägga upp en brasa. Där blev det kaffekokning. Sedan sprungo vi upp till Jon Tomas. Där jojkade gammelmor pappas och min "voule". Gumman grät av rörelse. Jag fick en sked till present av lappfolket. Jon Tomas hade gjort den i getarskogen. Anta, deras pojke skjutsade oss ett stycke, sedan skidade vi hem i månljus. "Den reisen glemmer jeg aldrig."

En vintrig kväll sutto far och jag i drängstugan och hörde lappgubben Anders Erik berätta historier, medan brasan brann ner. Så här berättade han: En björn drev en häst ned i en kallkälla på en myr. Sen skyndade han dit för att fiska upp sitt byte, men förmådde det icke. Då sprang han till en avlägsen skogsbacke, där han tumlade om och väsnades, bröt upp buskar och tallar och klöste mossan från stenarna. Därpå vände han tillbaka till hästen för att dra upp honom. Det lyckades inte nu heller. Återigen sprang han till skogs, där han upprepade samma brottningskamp. När han tredje gången återvände till myren, drog han upp hästen och började sin måltid. Anders Erik berättade även om sjöråret i Lossejaur, som tre gånger givit honom död mört i nätet. På min fråga om han trodde på vittra svarade han: "No finns hon. Stina har hört viterskällorna alldeles i närheten, tills ljudet mer och mer bleknade och slutligen stängdes in i själva stenflydjet."

Dagmar Vallberg-Jonsson

W. Naylor:

EVIGA SANNINGAR

Visdom från en högre värld

Silver Birch har under många år verkat som budbärare från en högre värld i en spiritualistisk cirkel i London. Hans undervisning om **gudomlig rättvisa, kärlekens oändliga makt, lidandets mening, fortlevnad** och **livet på andra sidan** är lättfattlig och klar. Silver Birch sammandrar religionsbegreppet till det fundamentalt enkla: TJÄNA DIN NÄSTA. Han tröttnar aldrig att understryka vikten av ett andligt liv och medlidande i vårt umgänge med människor.

Kr. 11:50

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Sömn och föda — icke till ohälsa

Sömnen är livets glädje

Wu Ting Fang

Människorna har hunnit så långt utöver utvecklingens animala stadium att hon kastar ifrån sig alla de tyngder, som hindrar henne att göra ytterligare framsteg. Hon har ansett tre grundliga måltider om dagen som nödvändiga för hälsan och om av någon anledning hennes system vägrat att inta denna kvantitet föda, har hon nästan sörjt sig till feber över det. Eller hon har rådfrågat en läkare, som vanligen föreskrivit något toniskt medel. Ett toniskt medel är någonting som avser att reta den klena aptiten eller tvinga den överlastade magen att arbeta mer än den bör.

Senare tiders forskning har ådagalagt, att denna överansträngning av matsmältningsorganen är en ymnig källa till fysisk sjukdom, att den förslöar sinnet och kyler anden. Vår kärleksrika moder Naturen straffar varje omåttlighet, emedan smärtan är det som hastigt drar vår uppmärksamhet till våra förseelser. Köttet så väl som anden söker komma till rätta med oss, ty i våra kroppar skörda vi frukten av våra handlingar, men ändå ser människan åt alla andra håll än inåt, när det gäller att finna lämpor och råd. Hennes känslor tillviskar henne nog att hon väljer oriktigt sätt, men förrän någon auktoritet försäkrat henne att hon gör orätt, aktar hon sällan på sina inre varningar.

Glupskhet är ett av de fel från vilka naturen söker rädda människan. Magen gör uppror när den tvingas att förfoga över för mycket material och tillkallar den övriga kroppen för att instämma i protesten. Huvudet värker, hjärtat klappar oroligt, levern och inälvorna blir overksamma, benen blir tunga och hela den misshandlade människan blir illa till mods. Dålig andedräkt är någonting värre än en ond ande och dålig matsmältning är ett säkrare tecken till förseelser än ett dåligt samvete. Naturen har gjort sitt bästa för att visa dårskapen i att föräta sig; det är inte hennes fel om människan, trots hennes varningar, vidhåller denna ovana, men nog lagar hon så att den felande får umgälla sina fel, ibland genom sömnlöshet, ofta på ett allvarsammare sätt.

Det har under århundraden varit sed att äta för mycket. Vi har trott att ju mer vi äter, desto starkare blir vi och mänskligheten har följt denna regel, trots de olägenheter den medfört, glömsk av att det är det vi smälter, icke det vi äter, som verkar närande. Verkningarna av att äta för mycket är både direkta och indirekta. De direkta är de som följa förseelsen hack i häl. Dessa verkningar har som akuta framkallat döden inom några timmar eller dagar, som till exempel hos kung Johan, som dog efter att ha förtärt sina nejonögon, men ibland kan de indirekta följderna bli än sorgligare — yttra sig ofta i förtärandet av spritdrycker. Om vi ätit för mycket och matsmältningsorganen är så överlastade, att de ej kan arbeta, intaga vi alkohol under någon form för att egga dem till större verksamhet. Fortsätter vi så med den otjänliga vanan, fordras det mer och mer sprit för att stimulera oss och slutet blir ofta ett slags dvala, en vrångbild av sömn. Inom kort har det medel vi använt för att bota eller avvända ett ont skapat en ovana, som är ett ändå större ont.

Det dröjde länge innan vi fattade sammanhanget mellan sjukdom, rus och förtäring. Nu vet vi, att dryckenskap blir först en vana, sedan en sjukdom.

I likhet med alla andra förmögenheter slappas medvetandet genom brist på övning. Härav följer, att för mycket sömn alstrar slöhet och dumhet. Dessutom vänjer sig kroppen lätt vid de fysiologiska förhållanden som råder under sömnen, vid ett förändrat blodomlopp och andhämtningssätt. Ett övermått av sömn kan närma sig djurens vinterdvala. För dem som är fallna till dåsighet och onaturligt lång sömn är verkliga intressen i livet en god hjälp, så även friluftsliv, resor och angenämt sällskapsliv om kvällarna.

Det bör anmärkas, att det verkligen finns personer som anser sig lida av sömnlöshet, men som ej lider av annat än att de går till sängs för tidigt eller stiger för sent upp av pur iver att sova mer än de behöver.

Vi får inte glömma, att det är lätt att gå miste om de naturliga funktionernas goda resultat och till följd av missbruk endast skörda dåliga. Vi borde till exempel i fråga om ätandet, ej få annat än gott av att tillfredsställa vår hunger, men vanan att äta mer än vi behöver eller kan smälta åstadkommer oberäkneligt mycket ont. På samma gång kan vi missbruka sömnen och gå förlustiga dess bästa verkningar.

Se skogsmannen

Vet om skogsmannen:
hans yxa fällde trädet
det sällsamma, ovanliga.

Han gick redan på vägar
under molnen
mellan träden.

Hemma var det jul
tre dagars vila
det bestämda.

Och ut från julgrans stam
gavs grenar
ljuslågors bärare.

Ur fönster mot skogen
ur öga av ljus
Strålande ljus,
I julen vår gran
ljusfäste
moder.

Barnen såg och smekte
sträva barrens glitter,
detta det unga
innan träet
blev kors.

Ur diktsviten "Skådare" av Halvdan Renling

Samtal om "Djävulsdansen"

Agaton: Välkommen! Här har jag min vän Viktor, han, som översatt "Djävulsdansen" och som vi talat om — och här är doktor Vivis, som jag bjudit hit för att Ni skulle få tillfälle utbyta tankar.

Vivis: Det intresserar mig att träffa en pessimist i vår tid, då människan får allt större makt över naturen och sina egna problem med hjälp av teknik och vetenskap.

Viktor: Pessimist! Ja, om man skall bygga på bara så svaga grunder som teknik och vetenskap.

Vivis: Åhåh! Våra resultat äro väl bevis nog för att inge vilken nertyngd människa som helst förhoppningar för framtiden! Tänk bara, medellivslängden har mer än fördubblats bara under ett århundrade och medelkroppslängden ökat med 8 procent.

Viktor: Och befolkningen ökat och ökar i accelererad fart inom bara en generation till självmordets gräns, självmorden öka i takt med folkökningen, sjukhusen bli tidens största lasarett, om femti år är varannan sjuk och varannan sjukvårdare, sinnessjukdomarna tillväxa med hundraprocentig fart . . .

Vivis: Nej, slår Ni opp såna saker för människorna, så berövar Ni dem alla illusioner. Då påskyndar Ni ju deras självmord. Kan Ni ta såna saker på ert samvete?

Viktor: Är det verkligen så, att människorna måste leva i illusioner? Är inte sanningen för mer än illusioner? D.v.s. rent ut talat: Är det lögnen som skall frälsa världen? Är det inte tvärtom så, att skall mänskligheten ha någon möjlighet att leva igenom denna tid av förgiftningar till kropp och själ, så måste den väckas upp, om också med domens basunljud.

Vivis: Den stora mängden saknar psykiska förutsättningar för att fatta tingens sammanhang och det invecklade vetenskapliga maskineri, i vilket vår tid i själva verket har sin tillvaro. De måste ha bio, radio, TV, tidningar o.s.v. för att inte förfalla i pessimism och grubbel. Annars komma vi in i såna tider, som funnits förr, då gisslaretåg drog igenom länderna, då människorna trodde domedagen komma på en viss dag, då de samlades i stora hopar i en oförklarlig förskräckelse för det som skulle övergå världen o.s.v

Viktor: Doktorn profeterar nog rätt. Vi står inför sådana tider. Det kommer att ske våldsamma psykiska utbrott och övergivna tillstånd, tyranniska lagar och regeringar utan moral . . .

Vivis: Nej stopp! Det är det där, som skall förebyggas. Vi har stora underverk visserligen bara i sin början på det vetenskapliga området. Vi ha hormoner, isotoper, insprutningar av livsförvandlande medel, bestämmande av urvalet, endast de mest begåvade och friskaste kommer att fortplanta släktet. Vetenskapen skall en dag, och den dagen kan vi kalla morgondagen eller dagen x ty den är nära, rädda människosläktet. Det är inte den okunniga massan, som skall rädda.

Viktor: Men folket självt gör ju urvalet. Folket vet väl vad det vill. Vad vill det?

Vivis: Ni menar kanske "panis ett circenses", bröd och skådespel. Folket väljer självt sina bödlar, tänker Ni. Och folket självt får framträda på arenan som gladiatorer. Det har nog

Vitalforskarkongressen 1968

Internationella vitalforskarsällskapet höll sin 14. kongress i september, delvis i Malmö, och kongressen bevistades av vetenskapsmän och medicinare från över 20 länder. Ett hundratal föredrag hölls. Ordföranden prof. Schweigart, talade om omvärldspatologi och civilisationssjukdomar och sade bl.a.: "Det mest brännande problem som mänskligheten har att ta itu med idag är frågan om motverkande av civilisationssjukdomarnas orsaker. Detta är en appell till de ansvarsmedvetna inom stat, kommun, medicin, vetenskap, industri, ekonomi och jordbruk. Professor Eichholts har för de patologiska påverkningar som omvärlden utsätter oss för idag, präglat begreppet "Toxisk totalsituation". De omvärldspatologiska inflytanden, som vi utsätts för idag, kan vi uppdela i å ena sidan toxiska situationer, för grupper och enskilda, å andra sidan dessas reaktioner på situationen i form av addition, potensering, kumulation, summation, antagonism i giftkomplexen, m. m. Dagens ytterst betänkliga tillstånd kräver en revolutionär hälsopolitik i vilken den förebyggande hälsovården och skyddet av det levande måste bli högsta lag."

Det vetenskapliga rådet som består av en rad framstående vetenskapsmän från hela världen beslöt att rikta en uppmaning till regeringarna i världen och bl.a. uppmana dem att vidta åtgärder för följande:

A. Bekämpande av buller och oväsen.

Larm och oväsen från trafik, arbetsplatser etc. tilltar alltmer. Detta oljud är av hälsovådlig art och för till vittförgrenade civilisationssjukdomar, t.ex. sömnlöshet, nervstörningar, ångesttillstånd, hjärt- och kärlsjukdomar, förhöjt blodtryck, sämre syn och hörsel m. m. De ansvariga måste se till att vissa i rekommendationerna angivna värden för ljudstyrka i sovrum, arbetsplatser, viloplatser, parker etc. ej överskrides. Detta kräver intensifierad forskning betr. arbetsmaskiner, trafikmedel, isolering i byggnader etc.

B. Skydd som pesticider (giftiga bekämpningsmedel).

Trots att en del har gjorts för att bekämpa riskerna från de giftiga besprutningsmedlen etc. är dock de toleranser som tillåtas ännu alltför stora och det finns ännu ej någon enhetlig bestämmelse internationellt i denna fråga. USA tillåter t.ex. tre gånger så stora doser av rester i livsmedel efter besprutning, som det tillåtes i Tyskland. Vitalforskarna kräver f.ö. totalförbud mot varje användning av pesticider av t.ex. typen Captan och Folpet som har verkningar liknande neurosedynet. Man påpekar också risken av nuvarande system att endast ta hänsyn till totalrestmängden gift utan hänsyn till att denna totalmängd kan innehålla en rad olika gifter vars summaverkan kan bli större än varje medel för sig. Vitalforskarna uppmanar slutligen regeringarna att effektivt stödja utvecklingen av en biologisk livsmedelsproduktion.

(Ur Reform-Rundschau 11/68)

---

skett på sina håll. Men det har varit och är väl bara en övergångstid.

Viktor: En övergång till vad?

Vivis: Vi har nog olika åsikter i de här frågorna. Men jag förstår inte hur Ni velat sprida den där boken Djävulsdansen.

Viktor: Men själv förstår jag det. Jag skulle önska, att boken bleve spridd i lika många exemplar i vårt land som i Tyskland, d.v.s. i tiotusental.

Vivis: Vad skulle Ni åstadkomma med det? Jo, Ni skulle ha spritt otro bland människorna.

Viktor: Otro om vad? Tvivel på vad? Jo, på grund av kunskap om alla förgiftningar, förstöringar, falska uppgifter o.s.v., tvivel på hela vår livsföring samt en kritisk inställning till alla dem, som genom fagra och falska löften bedraga oss, synnerligast för ekonomisk vinnings skull.

Vivis: Är Ni så naiv att Ni tror att någon radikal förändring kan ske? Det vore detsamma som att lämna hela den utvecklingsväg, som vi redan länge färdats på, och bryta in på alldeles nya, obanade vägar. Vem kan väl på allvar drömma sådana drömmar?

Viktor: Man måste hoppas även där intet hopp är och verka, såsom om en förnyelse vore möjlig. Det måste starka krafter till för att föra vårt folk in på de nya och nödvändiga vägarna.

Tål Ni inte fullkornsbröd

(Ur föredrag vid Vitalforskarkongressen av med. dr. M. O. Bruker)

Om ni inte tål fullkornsbröd så kan ni inte bruksanvisningen. Ni vet väl att användningen av fullkornsbröd och alla fullkornsprodukter är av avgörande betydelse för bibehållande och uppbyggande av full hälsa. Trots att knappast någon enda människa i de civiliserade folken finns, som ej hört talas om att vanligt vitt och blandat mjöl förorsakar en rad sjukdomar, så är det ändå så få som lärt sig äta fullkornsbröd.

Vad beror detta på? Utfrågningar har visat att man undviker fullkornsbrödet mest av två skäl: för det första tål man det inte och för det andra tycker man inte om smaken.

Det är ju så att ju mer svårsmält ett livsmedel är, ju längre stannar det i magen. Det visar sig att fullkornsbröd är mycket lättsmält. Mycket mer än vitt bröd eller blandmjölsbröd. Detta beror på att fullkornsbrödet innehåller en mängd ferment som de andra brödsorterna saknar. Att flera människor ändå klagar över att de har besvär med fullkornsbrödet beror på andra orsaker. Hos mag-, tarm- och gallsjuka beror t.ex. detta på sammansättningen av maten i övrigt. Isynnerhet är det dock tre saker som var och en måste undvika som vill må väl av fullkornsbrödet. Man får inte använda livsmedel som innehåller vanligt industrisocker, inte frukt och inte frukt- och grönsakssafter samtidigt med brödet. Särskilt gäller detta under övergångstiden. Självklart bör dock industrisocker *alltid* undvikas. Det är ett av de svåraste förstöringsmedeln för hälsan.

För svårt sjuka, för de som har sjukdomar i mage, tarm, galla, bukspottkörtel gäller utom ovanstående också att de skall undvika att koka grönsöker i fett, utan tillsätta fettet först efter kokningen. Detta ökar f.ö. matens fullvärde. Det är också viktigt att alltid ha med rå frukt och råa grönsaker i någon form under dagens måltider. Dessa passar f.ö. förunderligt väl samman med fullkornsbrödet.

Den som redan är frisk och så snart som möjligt övergår till fullkornsbröd i samband med en i övrigt riktig kost, har skaffat sig den bästa försäkring mot både magsjukdomar, led- och ryggsjukdomar. Tänderna blir friskare, åderförkalkning, hjärtinfarkt, övervikt och ämnesomtättningssjukdomar överhuvudtaget, hålls bättre i schack.

Betr. smaken är det hela ju endast en vana. Tar man tid på sig att vänja sig vid fullkornsbrödet är inte heller detta något problem.

(Reform-Rundschau 11/68)

Midvinternatt

av Viktor Vallberg

Med stelfrusna blickar i midvinterkväll
ses stjärnorna tindra från himmelens päll
mot vandraren ensam på färden;
oändlig är rymden så djupblå och klar,
när aningen söker den mäta, då far
en rysning av köld genom världen.

Kring somnande värld flammar norrskenets dröm,
så kall över himmelens valv går en ström
med frusna, förisade flöden;
förvissnad och stelnad är skapelsens barm,
den synes så öde, förfrusen och arm,
som slöts den i famn utav döden.

I dödstysta natten ej dallrar ett ljud,
nu höljes naturen i svepningens skrud,
för skapelsen tillredes båren — — —
då flammar en livsvåg med ljusflödens svall,
då brusar en tonvåg kring världsrymden all,
den jublar, den sjunger om våren:

"Tro icke, att livet kan slockna och dö,
dess frö är blott gömt under täcket av snö,
tills vintern med drivor och natt har förgått,
hur skön är den vår, dit vår längtan har stått,
befriad och lycklig blir fången!

O mänska, om stundom det känns på din färd,
som ginge din väg genom dödskylans värld,
så glöm ej att snart kommer våren!
Det går genom tidernas vinter en sång,
att våren skall komma med blommor en gång,
som aldrig förvissna med åren."

(Ur diktsamlingen *"I storm och stiltje")*

Attentatet på Kennedy

Det överraskande attentatet på USA:s president Kennedy som förde till dennes död leder osökt till frågan: Skulle denna katastrof möjligen kunnat i förväg utläsas ur Kennedys kosmogram?

Det har då sitt intresse att studera det föredrag som Reinhold Ebertin höll vid den kosmobiologiska kongressen i Aalen den 4 augusti i år. Han säger där ordagrant i fråga om Kennedy: "Redan i den allra närmaste tiden måste vi räkna med en svår kris, som börjar i augusti redan och som kan beröra såväl hans politiska verksamhet som hans familjeförhållanden. Man måste här beakta hur Saturnus går över Merkurius, Mars och Pluto. Man kan t.o.m. antaga att han plötsligt kan råka ut för olycksfall, katastrofer eller attentat."

Närmare i exakt prognos torde man knappast kunna komma.

O A

Psykiska gåtor

Vi ha i det föregående talat om psykometri och därvid även nämnt denna gåva i samband med handstilar. Det är icke alltför sällsynt att träffa på personer med denna gåva till en viss grad; men en person, som ägde gåvan i enastående grad var *Rafael Schermann*, författare till den förut nämnda boken "Handstilen ljuger icke" (Åhlén & Åkerlunds förlag 1929). I bokens slutkapitel finnas några analyser av svenska personer enligt deras handstilar.

Huruvida handstilen skrivits för hundra år sedan eller den dag som är har i och för sig ingen betydelse för bekräftandet, huruvida Schermanns tolkning är psykometrisk. Detta är beroende på, huruvida förklaring till utlåtandet kan ske enligt vanlig grafologisk tolkning. Vi skola ge några prov därpå.

Schermann gav särskilda seanser, varvid han tolkade honom förelagda handstilar. Vid ett sådant tillfälle lämnades honom ett stickprov av Shakespeare. R. gav en så träffande beskrivning på Shakespeare, att en del närvarande ville förklara det som tankeöverföring från deras eget medvetande — en synnerligen långsökt och onödig förklaring. Här må nämnas att handstilen hos författaren till dramerna icke alls har samma handstil som namnteckningen från skådespelaren efter vilken dramerna fått sitt författarnamn.

Schermanns gåva blev upprepade gånger undersökt av kommissioner både i Europa och i Amerika. Därom skriver S. själv: "Jag har ofta ställt mig till förfogande för undersökningskommissioner och oftast måst arbeta under de märkvärdigaste förhållanden, som i hög grad stört min koncentrationsförmåga, exempelvis när jag år 1915, vid mitt första föredrag i Berlin, flera dagar i sträck från morgonen till sent på natten stod öga mot öga med en rad vetenskapsmän, läkare, författare och grafologer", varefter namnen på ett antal uppräknas. — Här må anmärkas att alla dylika prov med klärvoajanta personer bruka vara synnerligt osäkra, då de närvarandes skepticism eller rent av negativa vilja verkar störande. Schermann tycks emellertid ha haft en mycket ovanlig förmåga att utesluta sådana intryck, varför han till en tid uppträdde inför publik med föreläsningar och prov på sin förmåga. Med dylika prov ansåg han sig dock snart böra upphöra. Han skriver därom:

"Under ett av mina föredrag i Zürich fann jag en massa stilprov, som skickades upp till mig på estraden, en papperslapp undertecknad 'Viol II'. På lappen hade en herre och en dam skrivit varsin rad. Min korta analys löd sålunda: 'Ni tycks ha rymt från er fru tillsammans med den dam, vars stil jag också ser framför mig nu. Jag råder er att draga er tillbaka från det här äventyret, ty hon kommer att pressa ut er som en citron och därefter slänga bort er'. I samma ögonblick skrek ett par i salen till, alla sågo på dem, en person kände igen mannen och blev så upprörd, att han högt utropade: 'Den där herrn känner jag, det är inte första gången, han rymmer från sin hustru.' Dylika och andra händelser, som ej kunna undvikas, ha övertygat mig om att sådana offentligt gjorda analyser i alla parters intresse böra undvikas." Vad som här tilldrog sig kan ej förklaras genom vanlig grafologisk tolkning. Efter undersökningar av Schermanns förmåga i New York skrev en läkare, att enligt hans mening visade sig hos Schermann alla tecken på ett sjätte sinne, som blott är svagt utvecklat hos andra, men som kanske kommer att bli mer utvecklat. "Naturen har gjort ett hopp, och Schermann har därmed kommit tusen år före sina samtida."

Nu säger ju frasen "det sjätte sinnet" inte så mycket, då det gäller förklaringen över själva företeelsen, men det säger att de vanliga yttre sinnena räcka inte till som förklaring, det måste finnas en förmåga, som bygger på helt andra förutsättningar. För att komma denna på spåren måste vi utgå från själva företeelsen, att föremålet, som den klärvoajanta vidrör, har egenskapen att kunna återgiva en händelse, ett landskap, ett själstillstånd. Vi kunna här icke längre röra oss på det materiella området. Hela företeelsen måste vara av annan natur. Är företeelsen för oss på något sätt ens åtkomlig för förklaring? I boken "Människokunskap" kapitlet "Radiologi" finnas dessa företeelser närmare beskrivna och förklarade. De förklaras ur det fluidum av immateriell karaktär, som genomströmmar hela universum och som fått namnet eter redan i den grekiska forntiden. Detta är på alla sätt oåtkomligt för de yttre sinnena och är således ej av materiell natur; men det ger sig tillkänna genom en mängd företeelser, som ej kunna förklaras utan genom detsamma. I fallet psykometri förklaras företeelsen sålunda. Det föremål det gäller har mottagit en eterisk strålning från något som tilldragit sig i dess omgivning. Denna eteriska strålning finns exakt kvar inom föremålet ifråga. Den klärvoajanta personen har förmåga att på ett eteriskt sätt inom sig mottaga en exakt lika strålning, varigenom den eteriska bilden avspeglas i mediets själ. Samma förmåga finnes givetvis hos alla människor, ehuru den ej hos alla kan komma till uttryck på ett medvetet sätt.

Den förklaring, som vi här i korthet återgivit och som vi ha rätt att kalla den enda möjliga så länge ingen annan ens antydningsvis kunnat givas, för oss naturligtvis in på områden, som beröra människans väsende. De föra oss utom det materiella och ge oss vissa anvisningar på människans utomvärldsliga natur, som vi under vårt vardagliga invanda liv ej gärna vilja ge akt på och erkänna. Men i själva verket är skillnaden mellan vårt vanliga minne och den psykometriska företeelsen icke så stor som man i första hand föreställer sig. De försiggå båda på liknande sätt, ehuru det vanliga minnet är i intimare förening med det materiella underlaget.

Det är naturligt att för materialisterna äro alla sådana företeelser, som visa hän till en andlig natur hos människan, svåra stötestenar, som man till varje pris och med varje medel söker att sönderspränga; men mera oförklarligt är att de som tro på en andlig värld och människosjälens odödlighet ofta nog icke blott icke ha intresse för företeelser som bestyrka deras tro, utan t.o.m. förneka och bortstöta dem, andeförnekarna till god hjälp. *V. V.*

MINA DAMER och HERRAR!

Har Ni för torr eller för fet hy? Ni kanske vill ge något kosmetiskt i julklapp? Eller bara förnya Ert förråd? Vi för ARYA-LAYA:s högklassiga kosmetiska som många berömt.
Härnedan följer en liten översikt över vad som rekommenderas för olika hudtyper.
Alla hudtyper.

Rengör huden med:
Blomstermjölk fl. 6:10

Friska upp huden med:
Ört-tonic fl. 9:80

Ge huden näring med:
Normal hud: **Morots-creme** brk 8:05
Fet hud: **Hamamelis-creme** brk 4:40
Torr hud **Azulen-creme** brk 10:65
Mogen hud: **Biovitamin-Balsam** brk **11:65**

Skydda huden med:
Normal och fet hud:
Dagcreme Iris tub 3:30
Torr och mogen hud:
Dagcreme Lotus tub 4:05

Dessutom finns ARYA-LAYA:s härliga tvålar:

Gurksafttvål	per st. 3:70
Rosentvål	„ „ 3:70
Hamamelistvål	„ „ 3:70
Guldhonung tvål	„ „ 3:70
Cedern tvål	„ „ 3:70
Azulen tvål	„ „ 3:70

Här fem punkter som ARYA-LAYA sätter främst i sin tillverkning:

- Användning av endast biologiska och naturliga grundämnen, utan tillsats av för huden främmande och irriterande ämnen.
- De naturliga ämnena måste i sin sammansättning motsvara fordringarna hos varje hudtyp.
- Doftmedel — övervägande blomsteroljor — användas endast så att huden inte irriteras.
- Alla vitaminer och växtextrakt behandlas så skonsamt att deras verkan bibehålles.
- Fortlöpande kontroll av råmaterial och tillverkning garanterar ARYA-LAYA:s höga kvalitet.

Ge er fru något hon verkligen skulle uppskatta, i julklapp — Gör det!

ÖRTAGUBBEN

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Tekniken och framtiden

Uppfattningarna om den utveckling som vår framtid kommer att bestämmas av går helt isär. En av dem hävdar att vi går mot en allt större välfärd, frid och frihet för mänskligheten, motsatsen bävar för en utveckling som man menar endast för till fruktan, förtvivlan och förbannelse för oss alla. Mellan de båda ytterligheterna finns en som söker medelvägen: "tekniken är varken ond eller god, varken välsignelse eller förbannelse, utan blir vad människan gör den till. Om denna uppfattning är riktig, så måste ju allt göras för att just använda tekniken på rätt sätt. Men i samma ögonblick vi tänker så hamnar vi i fällan. Ty vem kan entydigt och allmängiltigt säga oss vad som är "den *rätta* användningen"?

Vi kan ta exemplet med bomberna över Hiroshima och Nagasaki. De som bestämde att de skulle kastas, menade att detta var det enda rätta, men den efterföljande historien har visat hur denna handling utlöste hela den ödesdigra atomrustning som nu hotar hela mänskligheten.

Nej problemet är ett annat: tekniken är inget verktyg som blir vad vi gör det till. Ett verktyg är något som användes som hjälpmedel i ett *arbete*. Men den som arbetar med verktyget, sågen, hammaren, yxan, *uträttar dock själv arbetet*. Så snart vi däremot använder en *maskin* så är det *denna* som uträttar arbetet, den tar arbetet från människan. En maskin kan ju inte funktionera utan att en utommänsklig kraftkälla, ånga, gas, elektricitet etc. sätts in. Därför har också energiproblemen idag ryckt så i förgrunden bland människans bekymmer, ett bekymmer som gångna kulturer ej visste mycket om. När nu t.ex. atomkraften alltmer bygges ut, så sker det ju främst under motiveringen att det alltmer våldsamt stegrade energibehovet kommer att i en nära framtid tömma de energikällor vi hittills haft att röra oss med och därför är frågan om att skapa tillräckligt med energi också en fråga om mänsklighetens vara eller icke vara, säger man. Se på trafiken, t.ex. Förr körde man med hästar. Var ser man en häst nu? Man talar visserligen om hästkrafter, men det är maskiner som nu uteslutande presterar dem. Och som det har gått med djurens arbete, så blir det alltmer med människans: det övertages av maskinerna. Aristoteles sade en gång att "slaveriet skall upphöra den dag en vävstol går av sig själv", men tillade att något sådant skulle ju aldrig kunna ske. Men nu är vi där. Nu har tekniken gjort livet bekvämare för alla och skapat en ständigt ökande fritid.

Men — den berövar oss ej endast det kroppsliga arbetet utan också, genom sina uppfinningar, det andligt-själsliga arbetet. Var tog de vägen alla dessa sysselsättningar som vi ägnade oss åt innan tekniken tog dem bort? De är borta.

Vi går inte längre — vi transporteras av maskiner. Vi bestiger inga berg, vi lyftes upp av linbanor och hissar. Hur har inte målande och tecknande avtagit sedan fotograferingen uppfanns. Och musicerandet i hemmet och i den lilla kretsen — radion tog död på alltsammans! Konsten att skriva brev är på avskrivning — det finns ju telefon. Ja, t.o.m. skrivkonsten i sig själv håller på att dö ut — skrivmaskiner och diktafoner har tagit över. Så är det också med läsandet, radio och TV sköter informationsjobbet, överöser oss med underhållning och nyheter.

Just emedan maskinen själv arbetar fanns hos den från början en tendens att bli automatisk. Idag har vi redan hunnit till en punkt där just *automationen* är något som betecknar de tekniska processerna. Men i samma mån som automationen utvecklas, kopplas *människan* bort från själva civilisationsapparatens funktion. Hon får visserligen ännu programmera, starta och övervaka funktionen hos maskinerna, men i övrigt återstår henne endast att själv anpassa sig till maskinernas funktionsbetingelser, till deras arbetsrytm.

Så förvandlar maskinen alltmer sin förutvarande herre till sin slav. I samma mån som detta allt mera sker, kommer emellertid människans intressen och livsbetingelser alltmer att missaktas och skadas, liksom f.ö. hela naturen, och som en kedjereaktion utbreder sig alltmer en genomgående skadlig användning av tekniken. Den blir allt mera riskabel, livshotande, men fastän många klagar över detta, görs mycket litet för att förhindra en sådan utveckling. Människan har nämligen redan råkat under maskinernas bann. Genom att hennes förmåga till eget arbete alltmer lamslagits, har hon också alltmer försvagats och lamslagits i sin förmåga att förhindra den skadliga utvecklingen av tekniken. Genom sin överhandtagande *passivitet* orkar hon ej längre sätta sig till motvärn ens mot de krafter som hotar hennes livsbetingelser. Och så blir nästa steg i utvecklingen en alltmer tilltagande omänsklighet, en avtagande humanitet i vår civilisation som blir alltmera skrämmande.

Därför blir den primära uppgiften för oss, inte att fundera ut ett förment "riktigt" sätt att använda tekniken, utan först och främst att åter aktivera människans lamslagna krafter, att skapa nya områden för henne att sysselsätta dessa krafter, så att hon kan återfå sin förmåga i detta avseende helt och fullt.

Ty den tragiska situation, som den moderna civilisationens utveckling utmynnat i, har sin verkliga orsak i att den nya mänskligheten visserligen skapat maskiner, som nu gör det arbete människorna fordom tvingades göra, men samtidigt har försummat att skapa en med människans värdighet förenlig ersättningsverksamhet där hon kan få utlopp för de friställda krafterna. Hon kan inte gå tillbaka till det gamla. Något nytt måste skapas istället.

Var skall vi söka detta nya? Innan vi söker besvara den frågan skall vi göra klart för oss att det inte är endast tekniken som gjort sig självständig gentemot människan utan detta gäller också det ekonomiska livet, kommersialismen. Med hjälp av tekniken har denna nått en blomstring som aldrig förr och har blivit till en alltbestämmande faktor i det sociala livet. Industrins produktivitet har tack vare automatiseringen stegrats i sådan grad att industrin nu mer än någonsin står under denna ständigt ökande produktions herravälde. Mer än hälften av all vetenskaplig forskning arbetar idag i industrins tjänst. Vetenskapsmannen har blivit en arbetets proletär vid sidan av arbetaren. Också skol- och undervisningsväsendet är nu helt i händerna på "näringslivets behov". Det statliga livet, det andliga livet, den enskilde och massan är helt i händerna på denna makt som växt fram till något som blivit ett självändamål.

Skolans och undervisningens roll anses nu alltmer vara att göra alla begåvningar restlöst nyttiga för näringslivet. Men eftersom det mest gäller intellektuella uppgifter så kommer också endast den intellektuella begåvningen att gynnas. Man ger massor med pengar till "bildning" och "forskning", men ändamålet är nästan uteslutande att tjäna utvecklingen av ekonomi och industri. Med detta har emellertid den en gång självklara medvetenheten gått förlorad att det andliga livet inte endast skall tjäna sådana "nyttiga" ändamål, utan också har en egen uppgift och en självständig betydelse, nämligen att *utveckla människan till människa* eftersom människan endast genom övning och skolning av de hos henne egenartade krafterna kan bli *en verklig människa*.

Ur den synpunkten har det andliga livet en likaberättigad och oberoende ställning inom det sociala livets sfär. Nu får det bara figurera som en slags "infrastruktur" i civilisationen.

Om man nu söker efter nya områden där de av tekniken friställda krafterna hos människan skall få sysselsättning så kommer man naturligt till det andliga livets område, som alltså måste tillåtas ha en självständig uppgift gentemot stat, teknik och näringsliv. Den uppgiften består i arbetet på att vårda och utveckla allt det som motverkar tendensen till omänsklighet.

Detta betyder: vetenskapsmännen skall inte endast nöja sig med att utforska den yttre naturen, och det som endast är natur också hos människan, utan den skall söka utveckla metoder genom vilket det specifikt mänskliga kan komma till uttryck, just det som *höjer* människan utöver att vara endast ett naturväsen.

Det konstnärliga skapandet får inte endast bli ett konstruerande eller experimenterande efter naturvetenskapligt mönster utan skall åter söka källan till sitt skapande i en verklig, äkta inspiration.

Uppfostran skall ha som främsta uppgift bildningen och växandet till människa. Den skall rätta sig efter de inre lagarna och rytmen i den mänskliga utvecklingen och vara medveten om att ett barn ej kan uppfostras av maskiner och apparater (inlärningsmaskiner och massmedia!) utan endast kan bildas till människa genom kontakt med människor, lika väl som den vuxne endast kan förbli människa genom ständig självuppfostran.

Genom alla dessa strävanden kommer människan också att nå den frihet som maskinen har skapat åt henne genom en längre fritid men som nu är till ingen nytta för henne. Hon kommer då inte, som nu, att endast existera som konsument utlämnad åt kommersialitetens övervåld, eller att som producent likaså vara utlämnad åt samma makter. Den nya livsstilen kommer istället att ge henne ett starkt andligt liv och först då kan hon bryta teknikens herravälde över sig och kommersialitetens våldförande på sig, och istället göra sig en meningsfull och människovärdig användning av båda.

Det gäller ju naturligtvis inte att bekämpa vare sig teknik eller näringsliv, utan att låta människan bli herre över dem båda och låta dem tjäna sig. Detta är emellertid endast möjligt då människan har blivit *människa* i sann mening. Hon lever då inte bara på naturnivå (prisgiven åt drifter och instinkter ö.a.) utan kan vidareutveckla tekniken genom sina fria andliga krafters medvetna beslut och ställa den i högre krafters tjänst.

(Sammandrag ur "Die kommenden" nr 15/68. Övers. OA)

Arbetaren — Bonden

Vem eggar dig, tappre kämpe, att dräpa böndernas hjordar? Övermod är det att öva slikt i eget rike.

(Ur Sanningssången av Sigvar)

Är en samhällsplanering (eller bristen på planering), som stimulerar att de mindre jordbruken läggs ner, vänlig mot arbetaren?

Enligt några politiker är den åberopade utvecklingen en gärd av välmening. Man säger så här: När de mindre jordbruken läggs ner (man utgår ifrån att de skulle vara olönsamma eller mindre lönsamma) får de f.d. jordbrukarna del i den allmänna välståndsökningen.

I verkligheten infrias nu inte dessa löften om förbättrade förhållanden. Arbetslösheten är mycket stor bland f.d. jordbrukare, de ha inte haft tillräckliga möjligheter att i tid sätta igång med nya yrken — normalt skulle detta inte heller ha behövt vara aktuellt. Får de nya arbeten så blir det att fortsätta att dela de lågavlönades villkor.

Samtidigt händer att de större jordbruken genom statssubventioner och lån till rationaliseringar får ändrad karaktär. Utvecklingen tyder på en ökad beroendeställning till staten, en utveckling som andra yrkesgrenar kan undgå.

Arbetsvänligheten mot de kvarvarande i jordbruket är helt bortglömd. Inget tal om rationalisering kan dölja det faktum att mera arbete och större tyngande ansvar läggs på den arbetskraft som blir kvar i jordbruket. Detta händer samtidigt som trevnadsmöjligheterna bryts. Ensamhetskänslan tynger den som måste vara med om att landskapet förvildas, där det förr fanns bygd och odling.

Och jordbruksnedläggelsen fortsätter. Enligt en undersökning har fil. lic. Kurt Norberg räknat ut att 1970 kommer endast 4 procent av befolkningen att vara sysselsatt i jordbruket. Nu arbetar omkring 10 procent i den gamla huvudnäringen.

Från ledande håll får vi också veta att den utvecklingen inte ens skall diskuteras. Vi har andra omställningsproblem att brottas med — bl.a. det "starkare inflytandet från utlandet".

Vilken utveckling önskade då bönderna själva? Kan vi peka på en frihetssträvan som stimulerande faktor eller var talet om frihet bara skönmålning?

Kanske är ideologierna döda utom att ett påstått, odefinierat välstånd dyrkas. Vi får gå rätt långt tillbaka i tiden för att finna något rejält uttalande från ledande politiker i dessa viktiga frågor. Bonden arbetaren har fått nöja sig med fagra löften om industriarbeten.

När statsrådet Anders Örne efter andra världskriget gav ut en artikelsamling valde han huvudtiteln "Sunt bondförstånd". I samlingen sägs det visserligen att förnuftet håller på att skaffas undan i det ena landet efter det andra. Men statsrådet trodde på nordbornas gamla beprövade klokhet. Det finns ett stycke i boken som på ett särskilt sätt och i några korta satser sammanfattar en klar linje. De satserna citeras här:

"Det sunda förståndet har redan i urgammal tid funderat ut att det är arbete, tålamod och klokhet som skapar värden av vad slag det vara må. Därför ha bönderna och deras vederlikar aldrig älskat kriget och ha satt föga pris på den hjältegloria, som stora erövringar ge åt segraren . . .

Men detsamma gäller om bönder i alla tider. Det gäller också om de befolkningsgrupper, som i arbetsförmedlingens tidsålder ha övertagit en del av de till familjehushållningen hörande sysslorna: industribefolkningen, teknikerna, arbetarna, köpmännen, organisatörerna. Deras naturliga inställning, om deras själar icke pressats in i ett för dem främmande politiskt sammanhang, är i alla delar densamma som odalbondens. De veta, att det icke är erövringskrig och bråk och stolta politiska gester som åstadkomma några framsteg, utan blott det trägna målmedvetna arbetet."

Så långt ideologens iakttagelse. Meningarna om arbetaren-bonden har inte heller bestridits på senare tid. Vad som hänt jordbruken och brukarna under de tjugu senaste åren är tydligen ganska slumpartat.

Vi ha de senaste åren fått ett nytt verk — Naturvårdsverket. Önskemålen bli allt flera om att verket skall rycka in och verkligen göra skäl för sitt namn. Men helhetsbilden saknas. Det hjälper inte att locka in arbetskraft till städerna och sedan skicka ut arbetarna i nödhjälpsarbeten för att röja den landsbygd som håller på att slammas igen.

Till helhetsbilden hör att allt fler länder bli lidande av svält. Om man inte får tala om världssvälten i sammanhang med jordbruket i Sverige kan det vara skäl i att citera ett uttalande av professor Georg Borgström:

"Hur många fler tusen miljoner människor skall vandra in i halvsvältens skuggvärld och djupaste misär innan vi förstår att katastrofen redan är över oss. Dessa våra hungriga och fattiga intresserar sig bra lite för demografernas sifferlekar, proteinforskarnas framtidsmat, ekonomernas luftslott eller sociologernas förklaringar."

Bert Pränter

EN LÄMPLIG JULKLAPP!

Frithjof Hallmans nyutkomna:

PILGRIM TILL HELIOS

Författaren är känd för allmänheten genom sina artiklar i Seklet. Dikterna behandlar nutidsmänniskans utsatta belägenhet i en tillvaro som kännetecknas av oro och kaos. Men de ger också en bild av vårt sökande efter en högre livsmening.
Samlingen omspänner motiv från sjöresor på den stormiga Atlanten, till alpvärldens ro och stillheten i antikens marmortempel. Diktare som Johannes Edfelt, Gunnar Ekelöf och Anders Österling har lyckönskat författaren till dessa harmoniskt sköna dikter.

Kr. 18:—

LITTERATURFÖRLAGET

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm
Tel. 08/31 04 63

Goya och Leocadia

Den amerikanske psykiatrikern dr Ian Stevenson har i en liten bok tagit upp reinkarnationsproblemet till behandling. Boken heter The Evidence for Survival from Claimed Memories of Former Incarnations och är tillägnad den amerikanske filosofen William James som livligt intresserade sig för metafysiska problem.

Författaren är positivt inställd till reinkarnationens möjlighet och refererar ett antal händelser vid vilka han anser reinkarnation vara en väl så acceptabel förklaring som andra tänkbara orsaker. I motsats till en del andra parapsykiska forskare anser han också att om man antager reinkarnationen som en möjlighet så bör det också vara möjligt att en människa i hypnos under vissa betingelser bör kunna erinra sig tidigare liv. Dr Stevensons undersökningar och hans diskussion av ett stort antal "reinkarnationsfall" utmärker sig för både stor grundlighet och vidsynthet. Boken måste anses vara ett värdefullt bidrag till litteraturen om detta viktiga ämne.

Här skall nu endast återgivas ett av de intressanta fall som dr Stevenson refererar.

En holländsk porträttmålarinna Henriette Roos gifte sig med en man som hette Weisz men skilde sig ganska snart från honom. Tvärt emot bruket i Holland återtog hon emellertid ej sitt flicknamn utan behöll mannens namn av någon oförklarlig anledning och kallade sig även i fortsättningen fru Weisz. När hennes mor förebrådde henne härför svarade hon att hon inte visste varför hon egentligen ville behålla det namnet, det var en så egendomlig känsla av att namnet hörde ihop med henne, att hon var mycket mera ett med det namnet än med sitt flicknamn. Men hon gick med på kompromiss och kallade sig i fortsättningen Weisz-Roos.

Någon tid därefter bodde hon i Paris där hon arbetade hårt med sitt måleri. En kväll gick hon ovanligt uttröttad till sängs och hoppades att få sova ut. Men istället hörde hon plötsligt, eller trodde sig höra en röst som sade: "Var inte så lat — upp och arbeta!" Hon motstod till att börja med impulsen att lyda rösten men gav till sist med sig, gick upp och satte sig vid staffliet och började måla. Hon fick en ny impuls att måla i mörker och arbetade nu en stund i feberaktig hast och utan att veta vad hon gjorde. Efter en timma kände hon sig åter lugnare, gick på nytt till sängs och somnade nu lugnt in. Nästa morgon då hon vaknade upptäckte hon till sin förvåning att hon hade målat ett underbart litet porträtt av en ung kvinna.

När hon förbryllad berättade detta för en vän fick hon rådet att gå till ett psykometriskt medium. Hon tog med sig porträttet och utan att nämna något om vad som hänt lade hon detta på ett bord då hon kom in till mediet. Men detta tog genast porträttet i handen, kom i trans och sade efter en stund: "Jag ser stora gyllne bokstäver. Man stavar ett namn G-O-Y-A — nu talar han till mig. Han säger att han var en stor spansk målare som måste fly från sina fiender i sitt land och det var ni som tog emot honom i ert hem i en stor stad i södra Frankrike. Där levde han ända till sin död. Han är fortfarande så tacksam mot er för detta att han önskar att hjälpa er. Men han är missnöjd för att ni gör motstånd — ni är för bunden av er akademiska uppfostran — ni kopplar aldrig av och låter honom leda er — ni gör det mycket

Vera Arnö:

FRÅN SAGOLANDET
KRING STRÅKEN

För barn som ännu tycker om att lyssna till vackra sagor om blommor, träd och trollsländor blir boken en välkommen present. Teckningarna av **Astrid Österling** följer väl bokens graciöst poetiska stil.

Kr. 4:50

C. B. Gaunitz:

LILLE GÖRANS BILDERBOK
Med vers av Eva Hallström

En vackert illustrerad bok om djurens liv. Verserna är avfattade på ett sådant sätt att barnen lätt lär sig minnas det karaktäristiska hos de skildrade djuren.

Kr. 2:75

John Dunge:

Sagan om
BATTE BUCK
och
JUNGFRU RINDA

Illustrerad med ett flertal träsnitt av förf. Kr. 1:25

Dessa tre utmärkta julklappsböcker får SEKLETS läsare nu köpa för ett sammanlagt pris av

kr. 5:50

LITTERATURFÖRLAGET
Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

svårt för honom. Därför lät han er måla i mörker i natt för att ni inte skulle kunna se vad ni gjorde."

Intill den dagen hade målarinnan aldrig läst något om Goyas liv. Men nu besökte hon redan samma kväll en vän som hade en biografi om den store mästaren, lånade hem den och började läsa. Döm om hennes förvåning då hon fann en berättelse om Leocadia Weisz som i sitt hem hade tagit emot Goya då han flytt från Spanien och där han bodde kvar till sin död.

Dr Stevensen vill gärna komma i kontakt med personer som har egna eller kunskap om andras upplevelser av denna art. Adressen är: Dept. of Psychiatry, School of Medicine, University of Virginia, Charlottsville, Va., USA.

O A

Örtagubbens spalt:

Humle

(Humulus lupulus)

Med humleknopp vi våra örngott fylla
och sova tungt som björn i vinterbo.

Erik Axel Karlfeldt

Humle är en slingerväxt som kan bli ända upp till tio meter lång. Som vildväxande och som kulturflykting från gamla humlegårdar förekommer den sparsamt från Skåne upp till Jämtland. Som industriväxt odlar Svenska Bryggeriföreningen den i Näsum i Skåne. Denna humlegård är på fyra tunnland och rymmer 8.000 plantor.

En gammal saga nämner en konung Gambrinus, som under det åttonde århundradet regerade i Flandern, som den som i Europa först använde humle som ölkrydda. Men i verkligheten var det Karl den stores fader frankerkonungen Pippin den lille, som några år innan sin död (768) anlade Europas första humlegårdar, och som är Gamla världens förste humleölbryggare. Humlen infördes till Norden av munkarna i slutet på 1100-talet.

Som läkemedel omnämns humlen av en arabisk läkare redan under det 8:e årh. e. Kr. I den senare medeltidens örtaböcker nämnes humlen allmänt som blodrenande medel. I gamla nordiska sägner berättas det om mer än ett fall, då ett hus blev kringränt eller antänt, emedan de berusade kämparna sov en så djup sömn. Denna sömn berodde på den starka humlehalten hos mjödet, forntidens dryck.

Örtens lupulinkörtlar innehåller ett hartsartat sekret, varur lupulinet utvinnes. Detta har inom den vetenskapliga medicinen användning som sömnmedel och som lugnande medel. Under det första världskrigets brist på sömnmedel kom en läkare att tänka på att arbetare, som är sysselsatta med att repa humle inomhus, alltid bruka klaga över att de härunder grips av ett oemotståndligt sömnbehov. — Ett par nävar humleknoppar i huvudkudden blev till välsignelse för sårade soldater, som legat och vridit sig i plågor och ej fått någon sömn, därför att sömnmedel saknades. Denna glädjande nyhet spreds till alla frontsjukhusen och från denna tidpunkt användes all humle i de krigförande länderna antingen till att stoppa i huvudkuddarna eller göra lupulinsömnmedel av.

Varmt, kryddat öl, s.k. ölsupa, begagnades under många hundra år av folkmedicinen som läkemedel vid hotande eller redan utbrutna katarrer, såsom heshet, halsfluss och hosta, och ännu i dag proberas denna "ölsoppa". Man brukar sammanröra en äggula, 1—2 matskedar strösocker och litet mjölk, varefter ½ liter öl och litet kanel tillsättes. Alltsammans får ett hastigt uppkok och drickes varmast möjligt samt åstadkommer i regel ett välgörande svettutbrott.

Dekokt på humle kan användas såsom sömnmedel, om man ej vill stoppa humle i huvudkudden. Denna dryck tillreds på följande sätt: ett par matskedar humle till en stor tekopp vatten som sakta får koka i några minuter. Därefter kan det stå och dra en stund, men bör drickas varmt vid sängdags. — Humle är ett verksamt och ofarligt sömnmedel.

Humle har även använts sedan gammalt som ett gott och bra magmedel. Det är magstärkande och intaget före måltid aptitretande. Téet drickes då kallt, en klunk då och då under dagen, före maten.

Inom folkmedicinen har humlen vidare använts som ett lugnande medel, vid nervös hjärtklappning och mot sexuella besvär med nattliga pollutioner.

Humle kan man antingen köpa torkad, eller också kan man använda sig av humleextrakt som numera finns i reformkostaffärerna.

Tre spännande ungdomsböcker:

KALLE SVENSK
vid
GRÄNSPOLISEN

Kalle Svensk är ingen sagofigur. **Oskar Rönnbäck** — själv gammal fjäll- och vildmarksvan trapper — har haft en livslevande förebild i en kärnsund, stark, rakryggad och äventyrsladdad skogsman för sin reslige romangestalt. Boken för oss på djärva och spänningsmättade vildmarksfärder i svenska skogar och fjäll — färder och äventyr, som fångar oss från början till slut.

Kr. 3:75

Dan Åberg:

DE VORO
KÄMPAR
Deras liv var en bragd

I boken får vi stifta bekantskap med många stora män och kvinnor, som t.ex. Stanley, Teddy Roosevelt, Sitting Bull och många flera. Boken är skriven på ett trevligt och medryckande sätt.

Kr. 2:—

Gunnar Almgren:

VI SES
I PORT SAID

Författaren tillhörde den kategori människor som hade ständig resfeber. Han omkom i en olycka under ett flygreportage. Denna bok handlar om hans resor och om livet i Frankrike och Palestina, som han kände utan och innan. Oftast reste han som "free lancer" och förutom i veckopressen publicerades hans artiklar mestadels i en av våra största kvällstidningar.

Kr. 6:75

Dessa tre böcker erhåller Ni nu för **9:50**

LITTERATURFÖRLAGET
Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

Homeopati:

Lycopodium

(Mattlummer)

Av sporerna bereds förrivningar som ligger till grund för tillverkningen av de homeopatiska preparaten

Allmän karaktäristik: Lycopodium är ett av de förnämsta stärkande medlen inom homeopatin. Passar väl in vid svaghet i kroppsfunktionerna, bristande matsmältningsförmåga med förstoppning, rubbningar i urinorganen och leverbesvär. Högersidiga åkommor eller sådana som först uppträder på högra sidan och sedan går över till den vänstra. Kroniska, djupsittande sjukdomar som gradvis ökar i omfattning och leder till stor försvagning. Försvagning, kroppslig och åtföljande själslig; minnet svagt, den sjuke använder felaktiga ord för att uttrycka sig i tal och skrift, är förvirrad och sammanblandar saker och ting. Melankoli.

Sinnestillståndet: Själslig depression, rädd för ensamhet, men drar sig ifrån obekanta personer. Dåligt minne, orediga tankar, talar och skriver felaktiga ord. Dåligt humör och irriterad vid uppvaknandet. Tungsint och melankolisk.

Huvud: Dunkande huvudvärk, svårast mot kvällen och efter hosta. Svindel och tendens att falla bakåt vid uppstigandet på morgonen. Håret grånar tidigt.

Ögon: Inflammerade med klåda i ögonvrårna; varavsöndring. Smärtor i ögonen som om de var torra. Vaglar. Ljusskygghet, kvällsblindhet.

Öron: Varig utsöndring. Sviter efter scharlakansfeber. Öronsusning och nedsatt hörsel.

Näsa: Svår näskatarr med svullen näsa och frätande avsöndring. Näsan tilltäppt, särskilt under natten.

Munnen: Sårnader och blåsor på och under tungan. Tänderna känsliga för beröring.

Hals: Känsla som om en klump steg upp från magen till halsen; benägenhet att ständigt svälja. Strupen känns sammandragen. Inflammation och svullnad i halsen.

Mage: Ständig hunger: men blir fort mätt. Magkatarr med ymnig gasbildning och väderspänning. Spänningar och smärtor i buken av instängda gaser. Tål ej hårt åtsittande kläder. Sura, brännande uppstötningar.

Levertrakten: Överkänslig för beröring och djupandning. Uppkräkning av gulbrunt vatten.

Förstoppning: Tarmkanalen overksam; avföringen ringa och smärtsam, kräver lång tid. Hemorrojder, smärtsamma vid beröring.

Urinorgan: Urinen avgår trögt och avsätter en röd bottensats. Smärtor i rygg och njurar som lindras efter urinens avgång. Kronisk blåskatarr med stenbildning i blåsan.

Manliga könsorgan: Försvagad könsdrift, impotens.

Kvinnliga könsorgan: Menstruationen är för riklig och för långvarig. Mellanblödningar. Mjölkliknande eller röd flytning. Skärande smärtor i underlivet. Vagina torr.

Andningsorganen: Kronisk luftrörskatarr. Andnöd, bröstet som sammandraget av kramp. Torr hosta med smärtor i mage och mellangärde.

Rygg: Bränning som av glödande kol mellan skulderbladen. Ryggvärk i samband med njurlidande. Smärtor och stelhet i korsryggen.

Lemmar: Ryckningar i lemmarna i vaket och sovande tillstånd. Smärtor i fotsulorna under gång. Smärtor och svaghet i hälen. Ena foten varm, den andra kall. Bensmärtor under natten; beninflammationer. Åderbråck på benen.

Hud: Torr med sårsprickor. Olikartade hudutslag, torra och fuktiga med häftig klåda. Varbildningar, eksem, psoriasis.

Försämring om kvällen, av att vara i stillhet, av värme och av åtsittande kläder. *Bättre* av frisk, sval luft. Oro lindras av rörelse.

Lycopodium används oftast i potens D 30, 10 piller 3 gånger om dagen.

Skalden Ernst Josephson

Om någon önskade att Ni skulle sätta upp en lista på de fem bästa konstnärsmålarna i vårt land under de sista hundra åren, vilka skulle Ni då anteckna? Jag för min del skulle anteckna följande fem: Zorn, Carl Larsson, Bruno Liljefors, Johan Tirén, Ernst Josephson, den ena inte för mer än den andra.

Men det var ju om *skalden Josephson,* vi skulle tala! Ja, det är samma person. Visserligen har Josephson inte åstadkommit någon dikt, som kan jämföras med tavlan "Näcken", som prins Eugen räddade till Valdemarsudde, men från konstnärlig synpunkt, så tillhör han även på diktens område den verkliga konstnärsklassen.

Han utgav tvenne diktsamlingar: "Svarta Rosor" och "Gula Rosor". Dessa sammanslogos till en samling under titeln "Svarta Rosor och Gula". — Set är en ömtålig, känslig, lidande ande, som tar sig uttryck i dessa. Men det är inte någon konstlad världssmärta av det slag, som vi få höra dag för dag i "Dagens Dikt". Det är äkta känsla av medlidande mer med andra än för egen person trots det tunga öde, som drabbat honom. Han beskriver själv dettas upphov i en sång. Den sången ingår inte i hans diktsamling. Han beskriver hur han stod på Norrbro och lutade sig mot räcket, såg ned i strömmen, då strök sig en kvinna utefter hans rygg. Han följde med. Det blev hans livs stora öde. En timmas glömska kan ge ett minne för livet. Han följdes av den sjukdom, som så småningom äter sig in i livets centra, i den förlängda märgen in i hjärnan, åstadkommer hjärnuppmjukning och upplöser sambandet mellan de frenologiska organen i hjärnan. Därav uppstår förvirring och oförmåga att tänka normalt och bestämma över sin tillvaro. Så gick hans livsöde. — En sjukdom, som ådagalägger att det, som inträngер i livets centra, kan lämna arv till efterkommande. Ibsen har framställt denna arvstyp i dramat "Gengangere". — I "Människokunskap, del I, sid. 167—170 har jag skrivit om "Ett pendelmedium", en kvinna, som genom pendelundersökning kunde ställa diagnos på sjukdomar. Jag lämnade fem prov, ett par droppar blod på läskpapper för varje. Hon tolkade alla rätt, särskilt märkligt i ett fall: "Syfilis i tredje led".

Efter denna betydelsefulla utflykt återvända vi till skalden. I dikterna finner man en person på samma gång ringa i sig själv och på samma gång självmedveten, känslig och överkänslig, men likväl med klar omdömesförmåga. Han är till börden jude, men till själen *människa* utan skrankor, internationell, men i sitt språk och sin tanke svensk. I en dikt uttrycker han huru förtalets minnen sitta fast i honom, men det finns åtminstone ett, som kommer honom att glömma allt annat:

"Men kommer ovän att vårt land förgöra
och hotar oss med skrammel av sitt stål,
jag pansar vill om mina länder snöra,
då slår jag ut min arracksfyllda bål,
då glöms förtalet, giftbemängda orden,
som sårat mig invid min egen härd,
då vill jag slå ett slag för fosterjorden.
Då står jag opp och griper till mitt svärd."

Den mest kända av hans dikter är kanske dikten "Violoncell", som återges på annat ställe trots att den kan vara känd förut.

Om hans diktning kan man säga det gamla kända skaldeordet: "Sången är ur sorg upprunnen"; men det fanns i hans natur även en helt annan sida, som måste ha tagit sig uttryck även på annat sätt än i sången. Vi möta någon gång denna sida skymta fram. Vi låta denna ljusa sida visa sig i följande kväde:

Kunde jag vissla som Du!

Du lilla fågel, jag vet inte vad du heter,
varken på svenska eller på latin,
inte kan jag finna varken rim eller meter
i dina sånger, men det ger jag hin.
Jag förstår så väl, att du diktar över
solen och himlen med sina vita moln,
träden och fältet med sin doftande klöver,
landet med potatisen, gurkorna och kåln,
över dina ungar, de näpna små djuren,
och över din lilla, förtjusande fru.
Jag är inte avundsjuk alls av naturen,
men ack — om jag bara kunde vissla som du!

— — — —

Vad jag återgivit här, är i huvudsak sådant, som är mest känt och omtalat hos denna skald. Men jag måste markera ett tillägg. Han har tre längre sammanhängande samlingar, diktmålningar, tavlor: *Tjurfäktning, Till lilla Gelly, när hon låg sjuk* samt *Annas sagor.* Av dessa är åtminstone den andra observerad; men jag vill betona den första. Jag yttrade i början att Josephson inte har åstadkommit någon dikt, som kan jämföras med tavlan "Näcken". Jag tror jag måste ändra den meningen. Den första av de nämnda större dikterna, "Tjurfäktning", torde kunna jämställas med den nyssnämnda målningen. Man kan nästan tveka om man skall räkna denna framställning såsom dikt eller målning. Sällan återfinner man en så målerisk dikt, en film med spännande handlingar, rörelser, överraskningar, levande färger, människor, djur — en bild från djupet av det mänskliga vansinnet, som vi för övrigt ofta se i något mildare former men på djupet samma psykiska urgrund i boxningsmatcher, hästtävlingar, och varför inte poppsuggestioner och vanvettsvrål i radio och TV? Eller för att inför varje motsägelse framlägga historiens tusenåriga bevis för människosläktets på djupet ruvande vansinne — *krigshistorien.*

Viktor Vallberg

SEKLET

Redaktör och ansvarig utgivare: HARRY BLOM
Redaktion och Expedition:
Luntmakargatan 90 — 113 51 STOCKHOLM
Tel., 08/32 26 60 — 31 04 63
Utkommer med 6 nr 1968
Pren.avgift 12:—
Postgiro: 23 04 40
Bankgiro: 56 — 5472
Strängnäs Tryckeri AB, Strängnäs 1968

Herr C. O. Holmquist
Svartingstorp
Läckeby
K a l m a r

Nyutkommen örtabok:

Fakta om MEDICINALVÄXTER

Under magiska riter plockade medicinväxtsamlarna förr sina örter ofta på platser där hemlighetsfulla makter troddes driva sitt spel, t.ex. vid foten av en galge eller vid en vägkorsning. Man uppsökte också gläntor som var särskilt omhuldade av häxorna, kyrkogårdar eller gölar, gömda i djupaste skogen.
I dag har vidskepelsen blivit kulturhistoria. Men var det bara vidskepelse? Vi tillskriver numera inte växterna alla de goda egenskaper som de förr sades äga. Men faktum kvarstår: i många av dessa örter finns verkligen medicinskt aktiva beståndsdelar.
Författarna Michel Caron och Henry Clos Jouve ger i denna bok en kort beskrivning av drygt 200 medicinalväxter, alla avbildade i färg.
En bok för alla som är intresserade av naturläkekonst!

Pris inb. 14:50

"En utmärkt presentbok. Den som får den blir glad. Att följa den kan bringa lycka."

(Dr Poul Bjerre)

ORD om LYCKA

och andra citat ur världslitteraturen
Samlade av Nils Simonsson.
112 sidor **Kr 3:75**

Ge bort några ORD OM LYCKA till vänner och bekanta i jul.
5 böcker **Kr. 15:—**

LITTERATURFÖRLAGET
Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

EXTRAKT AV HÄLSOÖRTER

ÖRTAGUBBENS extrakter å örter innehåller örtens alla verksamma beståndsdelar och är så starkt koncentrerade, att endast några droppar är tillräckligt att ta varje gång.
Det är bekvämare att ta extrakt än att bereda te av örter. Flaskan är försedd med droppropp och är lätt att föra med sig i fickan eller handväskan.
Jag vill särskilt fästa uppmärksamheten på "Sov gott" som ett flertal kunder förklarat sig mycket nöjda med.

Björk	3:85	Mistel	4:65
Blodrot	7:90	Myrra	7:90
Brännässla	3:85	Ormbunk	4:85
Gurka	4:65	Pepparmynta	4:65
Hagtorn	4:65	Persilja	4:65
Hamamelis	3:85	Ratania	3:85
Havstång	6:35	Rosmarin	4:65
Humle	4:65	Rölleka	6:35
Hästhov	3:85	Rättika	7:80
Johannesört	7:80	Rönn	5:85
Kamomilla	7:90	Taklök	6:35
Kastanj	3:85	Valeriana	7:90
Ljung	4:65	Vallörtsrot	6:35
Malört	7:85	Åkerfräken	3:85
Maskros	3:85	Sov gott (Inneh.	
Melissa	4:65	4 komponenter)	5:85

Extrakterna finns nu även att köpa i alla reformkostaffärer.

PRISLISTA
från
ÖRTAGUBBEN

erhålles gratis på begäran. Den omfattar förutom ett stort sortiment av reformvaror även en avdelning med förteckning över homeopatiska läkemedel samt böcker från förlagsavdelningen.

ÖRTAGUBBEN
Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

EN ANNORLUNDA JULGÅVA

Varför inte ge bort en prenumeration på SEKLET för 1969 till Edra vänner? Prenumerationsavgiften 12:— kan då inbetalas på postgiro nr. 23 04 40 till:

SEKLET
Luntmakargatan 90
113 51 STOCKHOLM

Ange på talongen till vem vi skall sända tidningen.

"15 ÅR MED SEKLET"

Många instämmer helt med kyrkoherde **Viktor Vallberg:**
"Jag har under några dagar läst igenom alla nummer av SEKLET som utkommit hittills. Det är förvånande vilket oerhört rikt innehåll som ryms i dessa blad och vilken kunskapskälla tidningen är. Synd bara att den inte blivit läst av tusentals människor."
Vill Ni ge en verkligt värdefull present till någon torde SEKLETS årgångar 1954—1967 vara en av de bästa idéer Ni kan komma på.
Kompletta årgångar 20:— (inkl. oms)

LITTERATURFÖRLAGET
Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm

LITTERATURFÖRLAGET och ÖRTAGUBBEN har samma adress:

BLOMS ÖRTABOD

Luntmakargatan 90, 113 51 Stockholm
Bankgiro: 56—5472
Postgiro: Litteraturförlaget 5 29 99
Örtagubben: 5 83 44
Telefoner: 08/31 04 63 — 32 26 60

Order över 50 kr exp. portofritt.